

Briuselis, 2021 03 25
SWD(2021) 70 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

ATNAUJINTOS gairės dėl valstybės pagalbos naudojantis Europos struktūriniais ir investicijų (ESI) fondais. 2014–2020 m. programavimo laikotarpio finansinės priemonės

ATSAKOMYBĖS RIBOJIMO PAREIŠKIMAS

Tai Komisijos tarnybų parengtas dokumentas. Jame, remiantis taikomais ES teisės aktais, kolegoms ir kitoms institucijoms, dalyvaujančioms stebint, kontroliuojant ir įgyvendinant Europos struktūrinius ir investicijų fondus, pateikiamos techninės gairės, kaip taikyti šioje srityje taikomas ES taisykles. Šiuo dokumentu Komisijos tarnybos siekia išaiškinti minėtas taisykles, kad būtų lengviau įgyvendinti programą ir kad būtų skatinama taikyti gerąją patirtį. Šiomis gairėmis nedaromas poveikis Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo aiškinimo arba Komisijos sprendimų priėmimo praktikai.

Turinys

1. Bendroji informacija.....	4
2. Valstybės pagalba įvairiais finansinių priemonių lygmenimis.....	5
3. Valstybės pagalbos teikimas finansinių priemonių srityje	5
3.1. Valstybiniai ištekliai ir priskirtinumas valstybei.....	6
3.1.1. Europos struktūriniai ir investicijų fondai.....	6
3.1.2. Kiti ES fondai ir tiesiogiai arba netiesiogiai Sąjungos valdomi ESI fondai.....	8
3.1.3. ESI fondų įnašas į tiesiogiai arba netiesiogiai Sąjungos valdomus ES fondus	8
3.1.4. EIB grupės nuosavi ištekliai.....	9
3.1.5. EIB grupės nuosavi ištekliai, kuriems suteikiama ESIF (Europos strateginių investicijų fondo) garantija.....	10
3.1.6. Privalomo valstybės pagalbos valstybinių išteklių kriterijaus įvertinimo pagal išteklių rūšis apžvalga	10
3.2. Finansinėse priemonėse dalyvaujančios įmonės	11
3.3. Pranašumas.....	12
3.4. Konkurencijos iškreipymas ir poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai / <i>de minimis</i> pagalba	14
4. Atleidimo nuo įpareigojimo pranešti atvejai	16
5. Paruoštos naudoti priemonės.....	16
6. Atvejai, kai privaloma pranešti apie valstybės pagalbą.....	17
PRIEDAS	18
Santrumpų lentelė.....	38
Teisės aktų lentelė	41

1. Bendroji informacija

Siekiant užtikrinti vidaus rinkos veikimą, labai svarbu, kad būtų atliekami vertinimai pagal valstybės pagalbos taisykles ir, kai taikytina, būtų jų laikomasi. Taikant valstybės pagalbos taisykles skatinamas ekonominis efektyvumas ir užtikrinama, kad teikiant valstybės pagalbą nebūtų nederamai iškraipoma konkurencija, nes tai turėtų neigiamų pasekmių visai Sąjungai. Valstybės pagalba yra svarbi priemonė sudarant ir išlaikant vienodas sąlygas visoms bendrovėms. Todėl būtina, kad valstybės narės užtikrintų valstybės pagalbos taisyklių laikymąsi, kai jos teikia pagalbą pasitelkdamos finansines priemones, kurios (bendrai) finansuojamos iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų.

Apie valstybės pagalbos taisyklių taikymo finansinėms priemonėms svarbą primenama keliose Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR)¹ IV antraštinės dalies nuostatose, pirmiausia – jo 6, 37, 38, 42 ir 44 straipsniuose. Ypatingą dėmesį valstybės pagalbos klausimams būtina skirti dėl šių priežasčių:

- 2013–2014 m. valstybės pagalbos teisinė sistema gerokai pasikeitė – atsirado papildomų galimybių užtikrinti valstybės pagalbos suderinamumą;
- valstybės pagalba gali būti teikiama įvairiais finansinių priemonių lygmenimis, įskaitant finansų tarpininkų, fondų valdytojų ir jungtinių investuotojų lygmenis. Ne visiems susijusiems suinteresuotiesiems subjektams gali būti žinoma apie galimą valstybės pagalbos teikimą įvairiais lygmenimis ir būtinybę visais šiais lygmenimis užtikrinti atitiktį valstybės pagalbos taisyklėms;
- fondų valdytojai ir investuotojai (finansų įstaigos, komerciniai bankai) dažnai nėra gerai susipažinę su valstybės pagalbos taisyklėmis;
- BNR suteikiama galimybė finansines priemones naudoti siekiant visų teminių tikslų. Tam tikrose sektorinėse srityse Komisija siūlo vadinamąsias paruoštas naudoti finansines priemones, kurių atitikties valstybės pagalbos taisyklėms užtikrinimo būdas jau yra patikrintas.

Šio tarnybų darbinio dokumento (SWD) **paskirtis** – supaprastinti valstybės pagalbos taisyklių taikymą finansinių priemonių srityje ir nurodyti įvairias galimybes užtikrinti atitiktį valstybės pagalbos taisyklėms.

Europos Komisija priėmė **laikinąją sistemą**², siekdama sudaryti sąlygas valstybėms narėms naudotis visomis valstybės pagalbos taisyklėse numatytais lankstumo galimybėmis, kad jos galėtų remti ekonomiką reaguodamos į **COVID-19 protrūkį**. Ši laikinoji sistema bus taikoma iki 2020 m. gruodžio mėn. pabaigos. Komisija iki tos datos įvertins, ar sistemos taikymą reikia pratęsti.

Laikinoji sistema papildė daugelį šiame SWD aprašytų įvairių valstybių narių galimybių kurti priemones, atitinkančias ES valstybės pagalbos taisykles. Kalbant apie valstybės

¹ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai bei Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

² 2020 m. kovo 19 d. Komisijos komunikatas „Laikinoji valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti reaguojant į dabartinį COVID-19 protrūkį, sistema“ (OL C 91I, 2020 3 20, p. 1) su pakeitimais, padarytais 2020 m. balandžio 3 d., gegužės 8 d., birželio 29 d. ir spalio 13 d., pateiktas adresu:

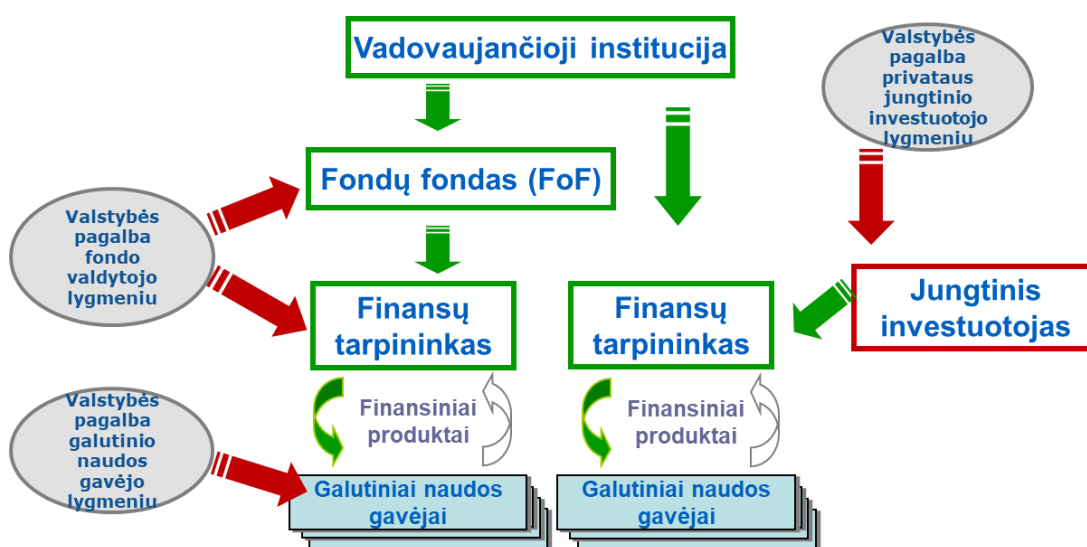
https://ec.europa.eu/competition/state_aid/what_is_new/covid_19.html.

pagalbą apimančias finansines priemones (angl. FI), laikinoji sistema yra papildoma laikina galimybė pasiekti, kad pagalba būtų suderinama su ES valstybės pagalbos taisyklėmis. Laikinojoje sistemoje aprašytos laikinosios pagalbos priemonės gali būti sumuojamos su pagal *de minimis* reglamentus teikiama pagalba arba pagal bendrosios išimties reglamentus teikiama pagalba, jeigu laikomasi tų reglamentų nuostatų ir sumavimo taisyklių.

2. Valstybės pagalba įvairiais finansinių priemonių lygmenimis

Siekiant paskatinti ekonominės veiklos vykdytojus (**investuotojus**) suteikti finansavimą **galutiniams naudos gavėjams**, finansinių priemonių struktūra dažnai yra daugiasluoksnė. Šiomis priemonėmis gali būti teikiama valstybės pagalba investuotojams ir (arba) galutiniams naudos gavėjams, todėl jos turi atitikti valstybės pagalbos taisykles. Be to, naudojant finansines priemones, gali dalyvauti viena arba daugiau **įstaigų, kurios įgyvendina finansinę priemonę** (pvz., finansų tarpininkai), – jos taip pat gali būti valstybės pagalbos gavėjos ir joms gali būti taikomos valstybės pagalbos taisyklės.

Priklausomai nuo finansinės priemonės struktūros, finansinė parama gali tapti valstybės pagalba visų trijų minėtų lygmenų įmonėms, net jei valstybės narės institucija (*inter alia*, vadovaujanti institucija pagal BNR) paramą nori suteikti tik galutiniams naudos gavėjams. Atitiktis valstybės pagalbos taisyklėms turi būti užtikrinama visais finansinės priemonės įgyvendinimo lygmenimis.

Komisijos pranešime dėl valstybės pagalbos sąvokos³ (angl. NOA) yra pateiktos išsamios valstybės pagalbos teikimo fakto nustatymo gairės, taikytinos ir finansinėms priemonėms. Be to, jose pateikta daugiau platesnių paaiškinimų ir pavyzdžių.

3. Valstybės pagalbos teikimas finansinių priemonių srityje

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV)⁴ 107 straipsnio 1 dalyje valstybės pagalba apibrėžiama kaip valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma

³ Komisijos pranešimas dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos (OL C 262, 2016 7 19, p. 1), visų pirma žr. 60 punktą.

suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai⁵.

Remiantis SESV 107 straipsnio 1 dalimi, valstybės pagalbos teikimo faktas pripažįstamas, jei įvykdomi šie reikalavimai (išsamiau paaiškinta 3.1–3.4 poskirniuose)⁶:

- parama teikiama iš valstybinių išteklių ir yra priskirtina valstybei;
- gavėjas yra įmonė;
- teikiant paramą, palaikoma tam tikra įmonė, t. y. suteikiamas pranašumas;
- teikiant paramą iškraipoma konkurencija ir daroma įtaka valstybių narių tarpusavio prekybai.

Šie SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatyti valstybės pagalbos teikimo fakto pripažinimo kriterijai taikomi kartu. Tam, kad parama būtų laikoma valstybės pagalba, turi būti įvykdyti visi šie kriterijai. Taigi, jei neįvykdomas bent vienas iš šių kriterijų, viešojo parama nėra valstybės pagalba. Šis testas turi būti atliekamas visais trimis pirmiau minėtais lygmenimis.

3.1. Valstybiniai ištekliai ir priskirtinumas valstybei⁷

Kad pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį būtų pripažintas valstybės pagalbos teikimo faktas, turi būti įvykdytos šios sąlygos: parama turi būti tiesiogiai arba netiesiogiai teikiama iš valstybinių išteklių ir tokia parama turi būti priskiriama valstybei. Priemonę vertinant pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, šios sąlygos dažnai nagrinėjamos kartu, nes abi yra susijusios su aptariamos paramos valstybine kilme.

Valstybių narių nacionaliniai viešieji ištekliai yra valstybiniai ištekliai, kaip apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje. Iš Sąjungos biudžeto skiriami ištekliai taip pat laikomi valstybiniais (ir valstybei priskirtiniais) ištekliais, jei nacionalinėms institucijoms yra suteikta teisė šiuos išteklius naudoti savo nuožiūra.

Ir atvirkščiai – jei Sąjungos išteklius tiesiogiai arba netiesiogiai valdo Sąjunga (arba tarptautinės institucijos), o nacionalinės institucijos neturi teisės jų naudoti savo nuožiūra, tokie ištekliai nėra valstybiniai ištekliai ir nėra priskirtini valstybei.

3.1.1. Europos struktūriniai ir investicijų fondai

Didžioji dauguma sanglaudos politikai skirtų Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) išteklių naudojama taikant pasidalijamąjį valdymą⁸. Pagal

⁴ Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo suvestinės redakcijos (OL C 326, 2012 10 26, p. 1).

⁵ Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui (EJRŽF) taikomos specialios valstybės pagalbos taisyklės (žr. Reglamento (ES) Nr. 508/2014 8 straipsnio 2 dalį, OL L 149, 2014 5 25, p. 1 (EJRŽF reglamentas) ir Reglamento (ES) 1305/2013 81 straipsnio 2 dalį, OL L 347, 2013 12 20, p. 487 (EŽŪFKP reglamentas)).

⁶ SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatyti papildomi reikalavimai, pvz., paramos priemonės atrankumas. Kitus SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus ESI fondų remiamos finansinės priemonės paprastai atitinka, todėl šiose gairėse jie nenagrinėjami.

⁷ Valstybinė kilmė išsamiau paaiškinta Pranešimo dėl valstybės pagalbos sąvokos 3 skirsnyje.

⁸ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas

pasidalijamąjį valdymą valstybės narės paprastai⁹ turi teisę finansavimą naudoti savo nuožiūra ir gali nuspręsti, kas gaus paramą. Dėl šios teisės ESI fondai ir nacionalinio viešojo (bendro) finansavimo dalis pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį laikomi valstybiniais ištekliais ir yra priskirtini valstybei. Taip yra net ir tada, kai nacionalinės institucijos, remdamosi sutartiniais susitarimais, finansinių priemonių įgyvendinimą patiki EIB grupei arba kitam subjektui.

Todėl, jei ESI fondai ir nacionalinio viešojo (bendro) finansavimo dalis panaudojami pasidalijamojo valdymo principu ir jei prie finansavimo prisidedančios valstybės narės turi teisę tuos išteklius naudoti savo nuožiūra, pagal valstybės pagalbos taisykles toks finansavimas laikomas valstybei priskirtiniais valstybiniais ištekliais. Be to, tai reiškia, kad finansinėms priemonėms, kurias valdo arba už kurių valdymą atsako vadovaujančioji institucija (BNR 38 straipsnio 1 dalies b punktas), taikomos valstybės pagalbos taisyklės.

Pavyzdys:

Vadovaujančioji institucija, naudodamasi ERPF¹⁰ ištekliais, steigia veiklą pradedančių MVĮ rėmimo fondą. ERPF ištekliai naudojami pasidalijamojo valdymo principu.

Pagal pasidalijamąjį valdymą naudojami ERPF ištekliai laikomi valstybiniais ištekliais. Jei įvykdomi visi kiti SESV 107 straipsnio 1 dalyje pateiktoje pagalbos sąvokos apibrėžtyje nurodyti kriterijai, minėta veikla turi atitikti valstybės pagalbos taisykles. Atitiktis turi būti patikrinta fondo valdymo, investuotojų ir galutinių naudos gavėjų lygmenimis.

Jei finansinės priemonės įgyvendinamos pagal Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013 (EŽŪFKP), **pirminei žemės ūkio veiklai** taikomos specialios valstybės pagalbos taisyklės. Atsižvelgiant į SESV 42 straipsnį, pagal EŽŪFKP reglamento 81 straipsnio 2 dalį pirminei žemės ūkio veiklai (I priede nurodytiems produktams) nustatyta valstybės pagalbos taisyklių taikymo išimtis. Kita vertus, į minėtą priedą neįtraukta veikla, remiama taikant iš EŽŪFKP finansuojamas finansines priemones, turi atitikti bendrąsias valstybės pagalbos taisykles.

Jei žemės ūkio veikla remiama finansinėmis priemonėmis, kurių EŽŪFKP nefinansuoja, ir jei kitur nenurodyta kitaip, taikomos valstybės pagalbos taisyklės.

Jei parama yra susijusi su **žuvininkyste ir akvakultūra**, remiantis SESV 42 straipsniu ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (EJRŽF) reglamento 8 straipsniu, tam tikram su žuvininkyste susijusiam finansavimui iš EJRŽF taikoma valstybės pagalbos taisyklių taikymo išimtis. Pagal EJRŽF reglamento 8 straipsnį valstybių narių mokėjimai, atliekami teikiant kartu su EJRŽF bendrą finansavimą pagal EJRŽF reglamentą (ES) Nr. 508/2014, iš esmės nelaikomi valstybės pagalba.

Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1) (toliau – Reglamentas „Omnibus“ arba Finansinis reglamentas), 63 straipsnis.

⁹ Dėl išimčių žr. 3.1.3 punktą.

¹⁰ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1301/2013 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir dėl konkrečių su investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslu susijusių nuostatų, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 289).

3.1.2. Kiti ES fondai ir tiesiogiai arba netiesiogiai Sąjungos valdomi ESI fondai¹¹

Kalbant apie Sąjungos finansavimą, kurį Komisijos (arba kitos Sąjungos institucijos arba kito Sąjungos subjekto) pavedimu tiesiogiai įgyvendina Komisija arba netiesiogiai bet kuris įgaliotasis subjektas, įskaitant EIB grupę (EIB ir (arba) EIF), ir dėl to nacionalinės institucijos nesprenžia, kaip naudoti išteklius, toks Sąjungos finansavimas nėra laikomas valstybiniais ištekliais. Jis nėra priskirtinas valstybei, todėl nėra laikomas valstybės pagalba.

Tačiau reikėtų atkreipti dėmesį, kad Finansiniame reglamente nustatyta, jog Sąjungos finansinėmis priemonėmis turi būti neiškreipiama konkurencija vidaus rinkoje ir šios priemonės turi atitikti valstybės pagalbos taisykles¹². Teisinė sistema, kuria reglamentuojamos Sąjungos finansinės priemonės, įskaitant susitarimus su įgaliotaisiais subjektais, buvo parengta siekiant užtikrinti atitiktį valstybės pagalbos teisės aktams. Įvairios finansinės priemonės turi būti parengtos taip, kad atitiktų valstybės pagalbos taisykles.

Pavyzdys:

Komisijos prašymu, EIB, pasinaudodamas programai „Horizontas 2020“ skirtais ištekliais, įsteigia fondą¹³. Programai „Horizontas 2020“ skirti ištekliai yra Sąjungos ištekliai ir EIB valdys šį fondą vadinamojo netiesioginio valdymo būdu.

Programai „Horizontas 2020“ skirti ištekliai nėra valstybiniai ištekliai. Todėl fondo finansavimas tik iš šių išteklių nėra laikomas valstybės pagalba. Tačiau Finansiniame reglamente (ir Reglamento dėl programos „Horizontas 2020“ 42 konstatuojamoje dalyje) nurodyta, kad būtina užtikrinti atitiktį valstybės pagalbos taisyklėms. Todėl Komisijos nustatomos fondo steigimo ir įgyvendinimo taisyklės turi atitikti valstybės pagalbos taisykles.

Programai „Horizontas 2020“ skirtas reglamentas ir įgyvendinimo taisyklės, pirmiausia – įgaliojimo susitarimas ir sąlygų dokumentai, buvo parengti taip, kad būtų užtikrinta atitiktis valstybės pagalbos taisyklėms. Taip pat tikrinama, ar pasiūlymai dėl programos „Horizontas 2020“ fondo steigimo atitinka programos „Horizontas 2020“ taisykles.

Jei iš programos „Horizontas 2020“ išteklių įsteigtas fondas taip pat finansuojamas iš kitų viešųjų išteklių (teikiamas nacionalinis viešasis finansavimas arba naudojami ESI fondų ištekliai), ta finansavimo dalis valstybei priskirtiniais valstybiniais ištekliais gali būti laikoma tik tokiu atveju, jei prie finansavimo prisidedančios valstybės narės tuos išteklius gali naudoti savo nuožiūra. Jei įvykdomos ir kitos SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos, pagal kurias nustatoma, ar teikiama valstybės pagalba, reikia patikrinti, ar minėtos finansavimo dalys nėra valstybės pagalba.

3.1.3. ESI fondų įnašas į tiesiogiai arba netiesiogiai Sąjungos valdomus ES fondus

Pagal BNR 38 straipsnio 1 dalies a punktą, valstybės narės ESI fondų programos įnašus gali skirti Sąjungos lygmeniu nustatytoms (tiesiogiai arba netiesiogiai Sąjungos valdomoms) finansinėms priemonėms. Tokie įnašai nebus laikomi valstybiniais ištekliais

¹¹ BNR 4 straipsnio 7 dalyje yra minimi Sąjungos fondai, kurie nėra pasidalijamojo valdymo principu valdomi kartu su valstybėmis narėmis.

¹² Finansinio reglamento 209 straipsnio 2 dalies c punktas

¹³ Programa „Horizontas 2020“ grindžiama 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo sukuriama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1982/2006/EB (Tekstas svarbus EEE, OL L 347, 2013 12 20, p. 104, toliau – Reglamentas dėl programos „Horizontas 2020“).

ir paskesnis jų naudojimas nebus priskiriamas valstybei, jei prie finansavimo prisidedanti valstybė narė nenustatys jokių šių ESI fondų naudojimo sąlygų, išskyrus sąlygą, kad įnašai iš ESI fondų turėtų būti investuojami veiksmų programoje (-ose) nurodytoje prie finansavimo prisidedančios valstybės narės teritorijoje. Dėl šios sąlygos išteklių dar netaptų priskirtiniais valstybei narėi, nes ESI fondai valstybėms narėms skiriami pagal Sąjungos taisykles, kuriose jau yra nustatyta, kurios valstybės narės teritorijoje tų fondų lėšos turėtų būti investuojamos¹⁴.

Jei ESI fondų įnašai atitinka pirmiau minėtas sąlygas, jie nėra valstybės pagalba, kaip apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje. Todėl nereikalaujama, kad tokie įnašai atitiktų valstybės pagalbos taisykles. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad ES lygmens finansinės priemonės turi atitikti valstybės pagalbos taisykles, kaip paaiškinta 3.1.2 punkte, tai reiškia, kad Komisija, rengdama priemonę, užtikrina ir Sąjungos išteklių, ir ESI fondų, kuriais tie išteklių papildomi, atitiktį valstybės pagalbos taisyklėms.

3.1.4. EIB grupės nuosavi išteklių

Kai pagal valstybės pagalbos taisykles EIB grupė (EIB ir EIF) savo rizika investuoja nuosavus išteklius, jie laikomi privačiu finansavimu ir nėra valstybės pagalba, kaip apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje. Be to, tai reiškia, kad, skaičiuojant *de minimis* ribą, pranešimo ribą arba pagalbos intensyvumą, EIB ir (arba) EIF nuosavi išteklių, kuriuos EIB ir (arba) EIF investuoja *tik* savo rizika, nėra įtraukiami.

Tačiau, jei valstybės narės EIB grupei suteikia garantijas arba kokią nors kitą paramą, EIB grupė nėra laikoma investuojančia *tik* savo rizika. Todėl, valstybės pagalbos politikos požiūriu, tokiomis aplinkybėmis EIB grupės investicijų negalima laikyti privačiomis. Be to, kadangi suteikiant tokią garantiją naudojami valstybiniai išteklių ir ji yra priskirtina valstybei, ji turi atitikti valstybės pagalbos taisykles.

Pavyzdys:

A scenarijus. EIB įsteigia fondą, naudodamas nuosavus išteklius ir negaudamas jokios paramos (pvz., garantijų) iš valstybių narių ar Sąjungos išteklių. EIB išteklių laikomi privačiais išteklių. Todėl valstybės pagalbos taisyklės netaikomos.

B scenarijus. EIB gauna nacionalinę viešąją ir (arba) ESI fondų paramą, pvz., garantiją, kuria padengiama EIB rizika (arba jos dalis), susijusi su teikiamomis naujomis paskolomis. Tokiu atveju, valstybės pagalbos politikos požiūriu, EIB investicija nelaikoma privačia. Jei įvykdomos ir visos kitos sąlygos, pagal kurias nustatoma, ar teikiama valstybės pagalba, viešoji garantija turi atitikti valstybės pagalbos taisykles (ji finansuojama iš valstybinių išteklių ir priskiriama valstybei).

¹⁴ BNR 70 straipsnyje valstybės narės įpareigojamos remti veiksmus nustatytoje programos įgyvendinimo teritorijoje. Valstybės narės skirtos lėšos paskirstomos pagal BNR VII priede nustatytą ir Komisijos įgyvendinimo sprendime (2014/190/ES) aprašytą metodiką: 2014 m. balandžio 3 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo nustatomas 2014–2020 m., siekiant investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslo ir Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo, Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui ir Sanglaudos fondui skirtų visų lėšų metinis paskirstymas valstybėms narėms, specialaus asignavimo Jaunimo užimtumo iniciatyvai lėšų metinis paskirstymas valstybėms narėms ir reikalavimus atitinkančių regionų sąrašas, taip pat suma, iš kiekvienos valstybės narės Sanglaudos fondo ir struktūrinių fondų asignavimų perkeltina Europos infrastruktūros tinklų priemonei ir pagalbai labiausiai skurstantiems asmenims [pranešta dokumentu Nr. C(2014) 2082] (OL L 104, 2014 4 8).

3.1.5. EIB grupės nuosavi ištekliai, kuriems suteikiama ESIF (Europos strateginių investicijų fondo) garantija¹⁵

Pagal ESIF reglamentą ES suteikta biudžeto garantija ir garantuojama EIB finansinė ar investavimo operacija neatitinka valstybinių išteklių kriterijaus ir todėl nėra valstybės pagalba. Taigi, naudojant EIB grupės nuosavus išteklius, kuriems suteikiama ESIF garantija, valstybės pagalbos kontrolė nėra būtina. ESIF remiami projektai arba investavimo platformos gali būti įgyvendinami kartu naudojant ESI fondų paramą arba nacionalinius viešuosius išteklius (bendras finansavimas). Tokiais atvejais, kaip paaiškinta 3.1.1 skirsnyje, tam kartu su ESIF naudojamam papildomam finansavimui taikomos valstybės pagalbos taisyklės.

2018 m. rugpjūčio 2 d. įsigaliojus vadinamajam Reglamentui „Omnibus“¹⁶, BNR 39a straipsnyje vadovaujančiajai institucijai leidžiama skirti ESI fondų išteklių finansinei priemonei, šį įnašą derinant su EIB finansiniais produktais pagal ESIF – tokia nauja įgyvendinimo galimybė numatyta BNR 38 straipsnio 1 dalies c punkte. 39a straipsnio 6 dalyje pakartojama, kad taikytinos teisės, įskaitant valstybės pagalbos teisės aktus, laikymasis turi būti užtikrintas skiriant bet kokį įnašą pagal ESIF programą, kaip paaiškinta šiose gairėse ir gairėse dėl ESI fondų ir ESIF derinio, apimančiose gaires dėl valstybės pagalbos¹⁷.

Pavyzdys:

EIB įsteigia fondą, naudodamas nuosavus išteklius, kuriems suteikiama ESIF garantija. Steigiant ir naudojant šį fondą, valstybiniai ištekliai nenaudojami, todėl šiai veiklai valstybės pagalbos kontrolė nėra taikoma.

Tačiau, jei fondas gauna papildomų išteklių iš ESI fondų arba nacionalinių viešųjų išteklių, tai daliai skiriama parama laikoma valstybinių išteklių naudojimu. Jei įvykdomos ir kitos pagalbos sąvokos apibrėžtyje nurodytos sąlygos, ta parama turėtų atitikti valstybės pagalbos taisykles.

Reikėtų atkreipti dėmesį, kad EIB grupės ištekliai, kuriems suteikiama ESIF garantija, nėra investuojami vien tik EIB rizika. Todėl šiuo atveju EIB grupės investicijos negalima laikyti privačia investicija, kuri atlikta kaip EIB grupės nuosavas įnašas, nesinaudojant jokia viešąja parama arba privačių investuotojų įnašais, kaip reikalaujama pagal valstybės pagalbos taisykles.

3.1.6. Privalomo valstybės pagalbos valstybinių išteklių kriterijaus įvertinimo pagal išteklių rūšis apžvalga

Išteklių rūšis				
ESI fondų ištekliai (kuriems taikomas pasidalijamasis	Nacionaliniai viešieji ištekliai	Tiesiogiai arba netiesiogiai valdomi Sąjungos fondai	EIB grupės nuosavi ištekliai (be rizikos	EIB grupės nuosavi ištekliai, dėl kurių suteikiama

¹⁵ 2015 m. birželio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/1017 dėl Europos strateginių investicijų fondo, Europos investavimo konsultacijų centro ir Europos investicinių projektų portalo, kuriuo iš dalies keičiamos reglamentų (ES) Nr. 1291/2013 ir (ES) Nr. 1316/2013 nuostatos dėl Europos strateginių investicijų fondo (OL L 169, 2015 7 1, p. 1).

¹⁶ Žr. 8 išnašą.

¹⁷ <https://www.fi-compass.eu/publication/ec-regulatory-guidance/new-guidelines-combining-european-structural-and-investment-funds>

valdymas)		(pvz., „Horizontas 2020“, COSME ¹⁸ arba tiesiogiai ir (arba) netiesiogiai valdomi ESI fondai, arba besąlygiškai perdujami ESI fondai, žr. 3.1.3 punktą)	padengimo arba kitokios paramos iš Sąjungos arba nacionalinių viešųjų išteklių)	ESIF garantija
Valstybiniai ištekliai: taip	Valstybiniai ištekliai: taip	Valstybiniai ištekliai: ne	Valstybiniai ištekliai: ne	Valstybiniai ištekliai: ne
Būtina laikytis valstybės pagalbos taisyklių ¹⁹	Būtina laikytis valstybės pagalbos taisyklių	Atitiktis valstybės pagalbos taisyklėms Komisijos užtikrinama priemonės lygmeniu	Netaikoma jokių valstybės pagalbos reikalavimų	Netaikoma jokių valstybės pagalbos reikalavimų (taip pat žr. 3.1.5 punktą)
Jei jungiami kelių rūšių ištekliai, būtina atskirai patikrinti valstybės pagalbos taisyklių taikymą kiekvienai daliai.				

3.2. Finansinėse priemonėse dalyvaujančios įmonės²⁰

Pagal SESV 107 straipsnio 1 dalyje pateiktą pagalbos apibrėžtį pagalba turi būti teikiama įmonei. Teisingumo Teismas įmones yra ne kartą apibrėžęs kaip bet kokio juridinio statuso ir bet koku būdu finansuojamus subjektus, vykdančius ekonominę veiklą²¹. Ekonominė veikla – tai veikla, kurią sudaro prekių ir paslaugų siūlymas rinkoje²².

Remiantis įmonės apibrėžtimi, galima teigti, kad:

- subjekto statusas nėra svarbus (pvz., įmonė gali būti subjektas, kuris yra viešojo administravimo institucijos padalinys);
- nėra svarbu, ar subjektas įsteigtas siekiant pelno (ne pelno subjektas taip pat gali rinkoje siūlyti prekes ir paslaugas);
- subjekto priskyrimas prie įmonių kategorijos visada siejamas su konkrečia veikla (subjektas gali vykdyti ir ekonominę, ir neekonominę veiklą) – tuo atveju valstybės pagalbos taisyklės taikomos jo vykdomai ekonominei veiklai.

¹⁸ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1287/2013, kuriuo sukuriama 2014–2020 m. įmonių konkurencingumo ir mažųjų bei vidutinių įmonių programa (COSME) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1639/2006/EB (Tekstas svarbus EEE, OL L 347, 2013 12 20, p. 33).

¹⁹ EŽŪFKP ir EJŪŽF taikomos specialios valstybės pagalbos taisyklės.

²⁰ Įmonės sąvoka išsamiau paaiškinta Pranešimo dėl valstybės pagalbos sąvokos 2 skirsnyje.

²¹ Sąjungtos bylos C–180/98 – C–184/98, Rink. p. I-6451, 74 punktas.

²² C-118/85, Rink p. 2599, 7 punktas.

Valstybės pagalbos teikimo faktą būtina patikrinti kiekvieno finansinių priemonių dalyvio atžvilgiu. Taigi visų dalyvių atžvilgiu reikėtų patikrinti, ar jie laikomi įmonėmis, išskyrus atvejus, kai valstybės pagalbos teikimo faktą galima atmesti remiantis kitais SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatytais reikalavimais.

Fondų valdytojai ir investuotojai, dalyvaujantys įgyvendinant finansinę priemonę, paprastai laikomi įmonėmis, nes jie vykdo ekonominę veiklą²³. Galutinių naudos gavėjų padėtis gali būti įvairi, ypač jei tie naudos gavėjai yra asmenys, kurie nevykdo ekonominės veiklos arba vykdo veiklą, kuri nėra laikoma ekonomine.

3.3. Pranašumas²⁴

Kitas suminis reikalavimas, kuriuo remiantis nustatomas valstybės pagalbos teikimo faktas, – priemonė turi būti suteikiamas pranašumas. Kaip apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje, pranašumas – tai bet kokia ekonominė nauda, kurios įmonė nebūtų gavusi įprastomis rinkos sąlygomis, t. y. be valstybės intervencijos²⁵. Taigi, galima teigti, kad pranašumas (ir kartu valstybės pagalba) nėra suteikiamas, jei valdžios institucijų sudaromi sandoriai atitinka įprastą rinkos sąlygą. Tokiu atveju laikoma, kad viešojo sektoriaus institucija veikia kaip panašus rinkos ekonomikos sąlygomis veikiantis ekonominės veiklos vykdytojas.

Finansinėms priemonėms taikant rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio ekonominės veiklos vykdytojo (angl. MEO) kriterijų, labai svarbu atsižvelgti į toliau nurodytus aspektus.

- a) Pranašumo (**jungtiniam**) **investuotojams** nesuteikiama (taigi, ir valstybės pagalba neteikiama), jei investiciją *pari passu* principu atlieka viešojo sektoriaus ir privatūs investuotojai arba jei viešoji investicija atliekama rinkos sąlygomis, nustatytomis lyginamojo vertinimo arba kitais vertinimo metodais.

Laikoma, kad investicija atitinka *pari passu* principą²⁶, jei:

- ją viešojo sektoriaus ir privatūs investuotojai atlieka taikant vienodas sąlygas (viešojo sektoriaus ir privatūs investuotojai prisiima vienodą riziką ir gauna vienodą atlygį; jei taikoma kelių lygmenų finansavimo struktūra, jie yra vienodo pavaldumo lygio ir priskiriami prie tos pačios rizikos klasės);
- abiejų kategorijų veiklos vykdytojai intervenciją atlieka tuo pat metu (viešojo sektoriaus ir privačių investuotojų investicija atliekama sudarant tą patį investicinių sandorį);
- privataus investuotojo intervencija yra tikrai ekonomiškai reikšminga (pagal RFG²⁷, ne mažiau kaip 30 proc. investicijų).

²³ Jei fondo valdytojas tik valdo, bet nepriideda prie investavimo, jis gali būti laikomas tik patikėtinu, todėl SESV 107 straipsnio 1 dalyje vartojama įmonės sąvoka jam netaikoma (žr. bylą SA.37824:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/254119/254119_1608806_109_2.pdf;

taip pat žr. sprendimo byloje SA.36904 71 punkto b papunktį:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/256075/256075_1711610_153_2.pdf

²⁴ Pranašumo sąvoka išsamiau paaiškinta Pranešimo dėl valstybės pagalbos sąvokos 4 skirsnyje.

²⁵ Byla C-39/94, Rink. p. I-3547, 60 punktas.

²⁶ *Pari passu* sandoriai išsamiau paaiškinti Pranešimo dėl valstybės pagalbos sąvokos 4.2.3.1 skirsnio i punkte.

²⁷ Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos rizikos finansų investicijoms skatinti gairių (OL C 19, 2014 1 22, p. 4).

Remiantis RFG 35 punktu, jeigu investicijos sąlygos (investuotojų ir finansų tarpininko lygmenimis) atitinka rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio ekonominės veiklos vykdytojo kriterijų, toliau tikrinti galimos pagalbos atvejį galutinio naudos gavėjo lygmeniu nėra būtina.

Jei finansinėmis priemonėmis privatiems jungtiniams investuotojams suteikiama galimybė finansines investicijas į įmonę arba įmonių grupę atlikti kitokiomis (palankesnėmis) sąlygomis negu tos, kuriomis į tą pačią įmonę investuoja viešojo sektoriaus investuotojai, tokie privatūs investuotojai dėl minėto diferencijuoto statuso gali įgyti pranašumą. Toks pranašumas gali būti pirmumo teisė į gražą (teigiama paskata) arba mažesnė nei viešojo sektoriaus investuotojų prisiimama nuostolių rizika tuo atveju, jei sandorio rezultatai būtų nepatenkinami (apsauga nuo investicijų vertės sumažėjimo). Remiantis Bendrojo bendrosios išimties reglamento (BBIR) 16, 21, 39 straipsniuose nurodytų sąlygų įvykdymu arba išankstiniu pranešimu Komisijai ir jos pritarimu, būtina užtikrinti tokios pagalbos investuotojams suderinamumą. Atkreipkite dėmesį, kad ESI fondų finansuojamų finansinių priemonių atveju diferencijuotas ESIF finansuojamų bendrų investicijų statusas leidžiamas pagal BNR 43a straipsnį. Net ir tokiu atveju taikant skirtingas sąlygas pagal rinkos ekonomikos principą veikiančioms investuotojams nedaromas poveikis Sąjungos valstybės pagalbos taisyklėms.

Kartais (pvz., kai suteikiamos garantijos arba kai nėra privačių investuotojų) *pari passu* testu rinkos sąlygų tiesiogiai nustatyti negalima. Tačiau tai nebūtinai reiškia, kad viešasis sandoris neatitinka rinkos sąlygų. Tokiais atvejais atitiktį rinkos sąlygoms galima nustatyti remiantis lyginamaisiais standartais arba taikant kitus vertinimo metodus (pvz., nustatyti investicijos grynąją dabartinę vertę (angl. NPV), kuri būtų priimtina privačiam rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančiam ekonominės veiklos vykdytojui). Jei nustatoma, kad sandoris atitinka rinkos sąlygas, jis nėra valstybės pagalba²⁸.

- b) **Finansines priemones įgyvendinančios įstaigos (t. y. finansų tarpininkai, fondų fondų ir (arba) fondų valdytojai)** taip pat gali būti valstybės pagalbos gavėjai, jei atlygis už paslaugas arba finansinei priemonei įgyvendinti skiriamos išmokos viršija rinkos normas.

Nustatyti, ar atlygis finansines priemones įgyvendinančioms įstaigoms ir (arba) fondų valdytojams atitinka rinkos normas, galima įvairiais būdais. Pavyzdžiui, jei fondo valdytojas pasirenkamas taikant konkurencinę, skaidrią, nediskriminacinę ir besąlyginę atrankos procedūrą, jo atlygį galima laikyti atitinkančiu rinkos normas. Šis reikalavimas taikomas visoms finansinėms priemonėms, kurioms taikomos valstybės pagalbos taisyklės²⁹.

Reglamente „Omnibus“ aiškiau išdėstyta, kada valstybės narės, remiančios finansines priemones, gali valstybinės nuosavybės teise valdomam bankui arba įstaigai tiesiogiai skirti paslaugų sutartis finansinėms priemonėms įgyvendinti.

BNR 38 straipsnio 4 dalies b punkto iii papunktis suformuluotas taip, kad jame atmetama valstybės narės galimybė tokiam bankui ar įstaigai suteikti nepagrįstą pranašumą prieš konkurentus arba sudaryti sąlygas rinkos iškraipymui.

²⁸ Rinkos ekonomikos kriterijaus taikymas išsamiau paaiškintas Pranešimo dėl valstybės pagalbos sąvokos 4.2.3.2 skirsnyje.

²⁹ Išsamesnės gairės pateiktos Pranešimo dėl valstybės pagalbos sąvokos 4.2.3.1 skirsnio ii punkte.

Jei konkurencinė, skaidri, nediskriminacinė ir besąlyginė atrankos procedūra netaikoma, atlygių ir (arba) išmokų atitiktį rinkos normoms galima įrodyti kitais būdais.

Jei atlygiai ir (arba) išmokos atitinka BNR nuostatas, užtikrinti, kad atlygis nekeltų valstybės pagalbos problemų, galima taikant 5 skirsnyje aprašytas paruoštas naudoti priemones³⁰.

Jei atlygiai ir (arba) išmokos neatitinka BNR nuostatų, t. y. jei paruoštos naudoti priemonės jiems netaikytinos, atitiktis rinkos normoms vertinama atsižvelgiant į konkretų atvejį.

c) **Galutinių naudos gavėjų lygmeniu:**

Jei paskola arba garantija atitinka Komunikate dėl orientacinių normų³¹ arba Pranešimo dėl garantijų³² 3 skirsnyje nustatytas sąlygas, ji laikoma suderinama su rinka, todėl nėra valstybės pagalba galutiniams naudos gavėjams. Gali būti įmanoma įrodyti ir kitų rūšių paramos suderinamumą su rinka³³.

Vis dėlto bendra sanglaudos politikos lėšomis finansuojamos finansinės priemonės paskirtis – reaguoti į rinkos nepakankamumo atvejus. Todėl jau pats tokios priemonės pobūdis lemia tai, kad pranašumą gali įgyti galutiniai gavėjai, kurie nebūtų galėję jo įgyti rinkoje.

3.4. Konkurencijos iškraipymas ir poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai / *de minimis* pagalba

Valstybės pagalbos teikimo faktas pripažįstamas tik tokiu atveju, jei iškraipoma konkurencija ir daroma įtaka valstybių narių tarpusavio prekybai. Taikomą *de minimis* reglamentą atitinkanti parama laikoma neatitinkančia visų SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatytų kriterijų. Todėl apie tokią valstybės pagalbą pranešti nereikia. 2014–2020 m. finansavimo laikotarpiu nustatant vienai įmonei trejų metų laikotarpiu taikytiną 200 000 EUR *de minimis* ribą, daugiausia remiamasi Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1407/2013³⁴. Be šios ribos, taip pat turi būti įvykdyti visi kiti taikomo *de minimis* reglamento reikalavimai.

Kaip jau minėta, valstybės pagalbos taisyklės netaikomos EŽŪFKP remiamai **pirminei žemės ūkio veiklai**, tačiau į minėtą priedą neįtraukta veikla, remiama taikant EŽŪFKP finansines priemones, turi atitikti bendrąsias valstybės pagalbos taisykles. Panašiai, jei žemės ūkio veikla remiama finansinėmis priemonėmis, kurių EŽŪFKP nefinansuoja, taikomos valstybės pagalbos taisyklės, t. y. žemės ūkiui nustatyta *de minimis* viršutinė riba (vienoje valstybėje narėje vienai įmonei – 25 000 EUR per trejus fiskalinius metus),

³⁰ Šis teiginys taikomas 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui.

³¹ Komisijos komunikatas dėl orientacinių ir diskonto normų nustatymo metodo pakeitimo (OL C 14, 2008 1 19, p. 6).

³² EB sutarties taikymas garantijomis suteikiamai valstybės pagalbai (OL C 155, 2008 6 20, p. 10) su pakeitimais, padarytais Komisijos pranešimo dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo garantijomis suteikiamai valstybės pagalbai klaidų ištaisymu (OL C 244, 2008 9 25, p. 32).

³³ Pavyzdžių žr. priedo 2.2 ir 2.3 punktuose.

³⁴ 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (Tekstas svarbus EEE, OL L 352, 2013 12 24, p. 1).

ir taip pat turi būti laikomasi Komisijos reglamente (ES) Nr. 1408/2013³⁵ nustatytų kitų taisyklių.

Žuvininkystės ir akvakultūros produktams, kuriems taikomas SESV I priedas, teikiant bendrą finansavimą su EJRŽF pagal EJRŽF reglamentą atliekami valstybių narių mokėjimai iš esmės nelaikomi valstybės pagalba (plg. su EJRŽF reglamento 8 straipsnio 2 dalimi). Su žuvininkyste nesusijusiems projektams arba programoms (t. y. susijusiems su integruotos jūrų politikos klausimais) taikomos valstybės pagalbos reglamentavimo nuostatos. Žuvininkystės ir akvakultūros sektoriaus įmonėms teikiamai pagalbai taikomas Komisijos reglamentas (ES) Nr. 717/2014 (kuriuo pakeičiamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 875/2007)³⁶ (išskyrus jo 1 straipsnyje nustatytus atvejus), kuriuo nustatyta 30 000 EUR vienam naudos gavėjui per bet kurį trejų metų laikotarpį viršutinė riba (Žuvininkystės sektoriaus *de minimis* reglamentas). Be to, kiekviena valstybė narė, teikdama pagalbą įmonėms, kurios vykdo veiklą žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje, privalo neviršyti *Žuvininkystės sektoriaus de minimis* reglamento priede nustatytos didžiausios leidžiamos bendros sumos (vadinamosios viršutinės nacionalinės ribos). Be kitų Komisijos *Žuvininkystės sektoriaus de minimis reglamente* nustatytų taisyklių, *de minimis* pagalba visoms žuvininkystės ir akvakultūros sektoriaus įmonėms trejų metų laikotarpiu negali viršyti 2,5 proc. metinės valstybės narės žvejybos, perdirbimo ir akvakultūros apyvartos.

De minimis reglamentas gali būti taikomas kiekvienam iš įvairių subjektų, susijusių su finansinėmis priemonėmis. Tačiau turi būti laikomasi visų šio reglamento reikalavimų. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas toliau nurodytiems klausimams.

Pagal ESI fondų taisykles įstaigos, kurios įgyvendina finansines priemones, paprastai neturėtų gauti įgyvendinimui skirtos valstybės pagalbos, įskaitant *de minimis* pagalbą, nes ji neatitiktų ESI fondų remiamų finansinių priemonių tikslų – paskirstyti išteklius galutiniams naudos gavėjams³⁷. Todėl, net jei ir būtų įmanoma užtikrinti finansines priemones įgyvendinančių įstaigų atitiktį valstybės pagalbos taisyklėms, reikėtų atkreipti dėmesį, kad ESI fondų parama tokioms įstaigoms paprastai neatitinka ESI fondų taisyklių.

Galutinių naudos gavėjų atveju ypatingą dėmesį reikia skirti tam, ar galutinis naudos gavėjas priklauso įmonių grupei. *De minimis* riba taikoma vienai įmonei. Taigi visoms grupės įmonėms, kurios laikomos viena įmone, teikiama pagalba trejų metų laikotarpiu neturėtų viršyti bendrosios 200 000 EUR ribos.

Be to, valstybės narės privalo skirti ypatingą dėmesį tam, kad pagalbai, kurią sudaro injekcijos į nuosavą ir kvazinuosavą kapitalą ir kapitalo injekcijos, negali būti taikomas *de minimis* reglamentas, išskyrus atvejus, kai kapitalas arba visa viešosios injekcijos suma neviršija *de minimis* viršutinės ribos arba kai įvykdomos *de minimis* reglamente nustatytos apsaugos sąlygos. Be to, taikomos visos kitos *de minimis* reglamente reikalaujamos sąlygos, įskaitant skaidrumo reikalavimą.

³⁵ 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1408/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žemės ūkio sektoriuje, su pakeitimais, padarytais 2019 m. vasario 21 d. Komisijos reglamentu (ES) 2019/316 (OL L 511, 2019 2 22, p. 1).

³⁶ 2014 m. birželio 27 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 717/2014 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje (OL L 190, 2014 6 28, p. 45).

³⁷ Tai neprieštarauja tam, kad įgyvendinančioji įstaiga gali gauti ESI fondų paramą kitais tikslais, pvz., ji gali gauti pagalbą darbuotojų mokymui.

4. Atleidimo nuo įpareigojimo pranešti atvejai

SESV 108 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad paprastai tais atvejais, kai teikiama valstybės pagalba, susijusi valstybė narė privalo pranešti apie valstybės pagalbą. Vis dėlto išplėtus Bendrojo bendrosios išimties reglamento³⁸ (toliau – 2014 m. BBIR) taikymo sritį, gerokai padaugėjo galimybių išvengti pranešimo apie valstybės pagalbą procedūros.

Sanglaudos politikos finansinių priemonių atveju ypač svarbios toliau nurodytos 2014 m. BBIR nuostatos:

- 2014 m. BBIR 16 straipsnis (regioninė miesto plėtros pagalba);
- 2014 m. BBIR 21 straipsnis (rizikos finansų pagalba);
- 2014 m. BBIR 22 straipsnis (verslo pradžios pagalba);
- 2014 m. BBIR 39 straipsnis (investicinė pagalba pastatų energijos vartojimo efektyvumo projektams).

Be šių penkių BBIR nuostatų, įvairių lygmenų finansinėmis priemonėmis teikiamos pagalbos gavėjai taip pat gali pasinaudoti kitomis 2014 m. BBIR nuostatomis. Pirmiausia paminėtina, kad remiamose vietovėse įgyvendinamoms finansinėms priemonėms gali būti taikoma 2014 m. BBIR 14 straipsnio nuostata dėl regioninės investicinės pagalbos.

Praktiniame vadove – klausimų ir atsakymų dokumente³⁹ – Komisijos tarnybos pateikė daugiau paaiškinimų, susijusių su 2014 m. BBIR.

Be to, yra konkrečioms sektoriams skirti bendrosios išimties reglamentai, pvz., 2014 m. birželio 25 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 702/2014, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų kategorijų pagalba žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnius.

Yra ir atitinkamas konkrečiam sektoriui skirtas reglamentas, susijęs su žuvininkyste ir akvakultūra – 2014 m. gruodžio 16 d. buvo priimtas ir 2015 m. sausio 1 d. įsigaliojo Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1388/2014 – bendrosios išimties reglamentas, taikomas konkrečiam sektoriui.

5. Paruoštos naudoti priemonės

Komisija parengė standartines nuostatas ir sąlygas, taikytinas tam tikrų rūšių finansinėms priemonėms. Šiomis standartinėmis nuostatomis ir sąlygomis užtikrinama atitiktis valstybės pagalbos taisyklėms ir taip palengvinamas Sąjungos finansinės paramos teikimas galutiniams naudos gavėjams. Paruoštas naudoti priemonės valstybės narės naudoja savanoriškai.

Iki šiol Komisija yra priėmusi penkias skirtingas paruoštas naudoti priemones⁴⁰:

- **Pasidalytos rizikos paskola**, skirta mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI) remti

Paruošta naudoti priemonė „pasidalytos rizikos paskola“ yra parengta kaip priemonė, neturinti valstybės pagalbos elementų, t. y. finansų tarpininkui yra skiriamas rinkos normas atitinkantis atlygis, finansų tarpininkas galutiniams naudos gavėjams

³⁸ 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (Tekstas svarbus EEE, OL L 187, 2014 6 26, p. 1).

³⁹ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html

⁴⁰ 2014 m. rugsėjo 11 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 964/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 nuostatų taikymo finansinių priemonių standartinėms sąlygoms taisyklės (OL L 271, 2014 9 12, p. 16).

perduoda visą finansinį pranašumą. Galutiniams naudos gavėjams skiriamas finansavimas reglamentuojamas pagal taikytiną *de minimis* reglamentą.

- **Apribota portfelio garantija**

Suteikiant apribotą portfelio garantiją, padengiama naujų veiksmų paskolų MVĮ rizika; tai priemonė, neturinti valstybės pagalbos elementų, t. y. ji finansų tarpininkų, kurie valdo garantijų fondą, ir finansų įstaigų, kurios sudaro naujų paskolų portfelius, lygmeniu yra suderinama su rinka. Pagalba galutiniams naudos gavėjams reglamentuojama pagal taikytiną *de minimis* reglamentą.

- **Atnaujinimo paskola, skirta pastatų energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos gyvenamuosiuose pastatuose projektams**

Ši priemonė parengta kaip priemonė, neturinti valstybės pagalbos elementų, t. y. finansų tarpininkui skiriamas rinkos normas atitinkantis atlygis, finansų tarpininkas galutiniams naudos gavėjams perduoda visą finansinį pranašumą. Galutiniams naudos gavėjams skiriamas finansavimas reglamentuojamas pagal taikytiną *de minimis* reglamentą.

- **Miestų plėtros fondas**

Miestų plėtros fondas yra paskolų fondas, skirtas miestų plėtros projektams remiamose vietovėse finansuoti; jis yra sukurtas kaip priemonė, kuriai, remiantis 2014 m. BBIR 16 straipsniu, netaikomas reikalavimas pranešti apie valstybės pagalbą.

- **Bendro investavimo į nuosavą kapitalą priemonė**

Ši bendro investavimo priemonė – tai MVĮ skirtas nuosavo kapitalo fondas. Ji parengta kaip priemonė, kuriai, remiantis 2014 m. BBIR 21 straipsniu, netaikomas reikalavimas pranešti apie valstybės pagalbą.

Išsamesnį paruoštų naudoti priemonių paaiškinimą rasite pasinaudoję šia nuoroda:

<https://www.fi-compass.eu/publication/event-material/presentation-financial-instruments-under-esif-standard-terms-and>

6. Atvejai, kai privaloma pranešti apie valstybės pagalbą

Jei pagal finansinę priemonę suteikiama valstybės pagalba, neatitinkanti sąlygų, kuriomis atleidžiama nuo įpareigojimo pranešti, susijusi valstybė narė privalo pranešti apie valstybės pagalbą. Negalima teikti jokios pagalbos, kol Komisija priims sprendimą dėl valstybės pagalbos patvirtinimo.

Nacionalinės institucijos, kurioms reikia patarimo dėl pranešimo apie valstybės pagalbą, gali kreiptis į savo pagrindinį nacionalinį informacijos centrą valstybės pagalbos klausimais. Be to, Komisijos konkurencijos generalinis direktoratas (Konkurencijos GD) konsultuoja valstybes nares, kaip rengti pranešimus apie valstybės pagalbą. Daugiau informacijos taip pat skelbiama Konkurencijos GD svetainėje⁴¹.

⁴¹ http://ec.europa.eu/competition/index_en.html

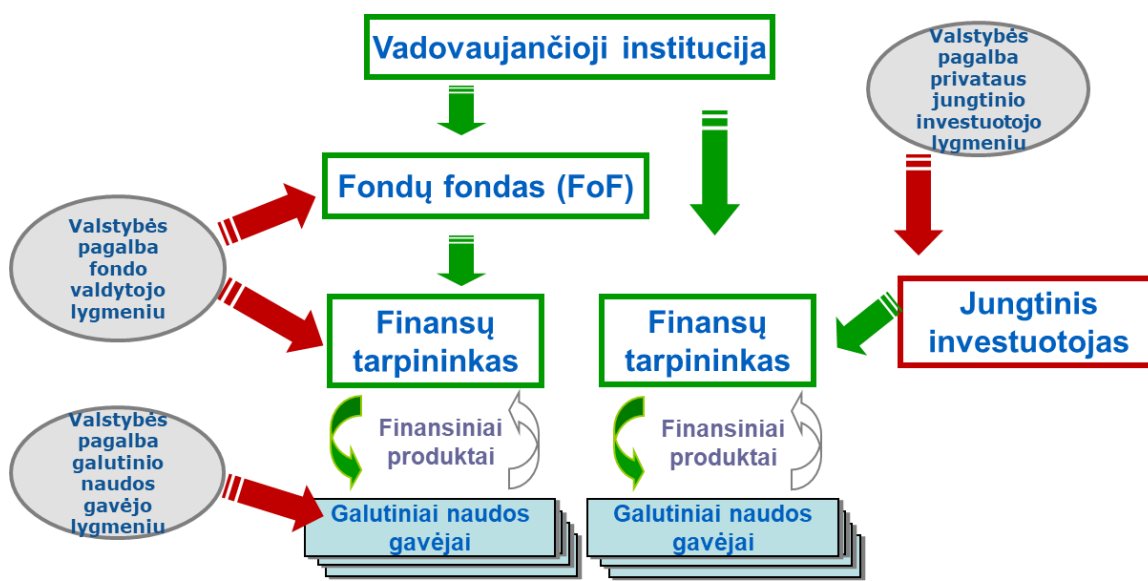
PRIEDAS

Valstybės pagalbos taisyklių taikymo finansinėms priemonėms, finansuojamoms iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų, praktiniai paaiškinimai ir pavyzdžiai

1. Įvadas

Atsižvelgiant į įvairių suinteresuotųjų subjektų iškeltus klausimus dėl pradinio SWD⁴², kuriame pateikiamos ESI fondų lėšomis finansuojamoms finansinėms priemonėms taikomų valstybės pagalbos taisyklių taikymo gairės⁴³, šis priedas **papildo** tą SWD. Priede pateikiamos **papildomos** praktinės gairės, visų pirma dėl daugelio atvejų, **nekeliančių** su valstybės pagalba susijusių problemų, ir dėl to, kad valstybės pagalba gali būti teikiama skirtingais lygmenimis. Finansinių priemonių atveju valstybės pagalbos taisyklių laikytis tik galutinių naudos gavėjų lygmeniu nepakanka (žr. 1 diagramą).

1 diagrama. Valstybės pagalba gali būti teikiama skirtingais lygmenimis

Šaltinis: Europos socialinio fondo finansinės priemonės ir valstybės pagalba, „fi-compass“ dokumentas

Priedo pirmame skirsnyje pabrėžiami būdingi atvejai, kai finansinė priemonė nebūtų laikoma valstybės pagalba ir jai nebūtų taikoma valstybės pagalbos kontrolė, ypač tais atvejais, kai kiekvienu finansinės priemonės lygmeniu laikomasi rinkos sąlygų.

Kai finansinės priemonės neatitinka rinkos sąlygų, dokumente pateikiamos bendros gairės dėl atvejų, kai valstybės pagalbos buvimo faktą vis tiek galima atmesti tiek finansinę priemonę įgyvendinančių įstaigų⁴⁴ lygmeniu (visiškas pagalbos perdavimas

⁴² Žr. SWD(2017) 156 final – „Gairės dėl valstybės pagalbos naudojantis Europos struktūriniais ir investicijų (ESI) fondais. 2014–2020 m. programavimo laikotarpio finansinės priemonės“, dokumentas pateiktas adresu:

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guidelines/2017/guidance-on-state-aid-in-european-structural-and-investment-esi-funds-financial-instruments-in-the-2014-2020-programming-period

⁴³ Šiomis gairėmis nedaroma poveikio Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo aiškinimo arba Komisijos sprendimų priėmimo praktikai.

⁴⁴ Šiame priede finansines priemones įgyvendinančioms įstaigoms pavadinti gali būti vartojama sąvoka „finansų tarpininkai“.

galutiniams naudos gavėjams), tiek galutinių naudos gavėjų lygmeniu (neekonominė veikla, nėra poveikio prekybai ir konkurencijai, *de minimis* pagalba). Kalbant apie finansines priemones, laikytinas valstybės pagalba, dokumente pateikiama daugiau gairių, kaip užtikrinti, kad pagalba būtų suderinama su ES valstybės pagalbos taisyklėmis ir atitinkamai su vidaus rinka.

Šio priedo antrame skirsnyje pateikiami trys konkretūs skirtingų tipų finansinių priemonių pavyzdžiai, kuriais siekiama parodyti valstybės pagalbos taisyklių vertinimo logikos taikymą konkrečioms finansinėms priemonėms.

2. Būdingi atvejai, kai finansinė priemonė nelaikytina valstybės pagalba

Pagrindiniai principai, sudarantys valstybės pagalbos sąvoką, išsamiai paaiškinami Komisijos pranešime dėl valstybės pagalbos sąvokos⁴⁵. Be to, SWD pateikiamas konkretus paaiškinimas dėl sandorių, sudarytų pagal tam tikrą finansinę priemonę, priskyrimo valstybės pagalbai. Kilus abejonių, valstybės narės, siekdamos pranešti apie finansinę priemonę ir užsitikrinti teisinį tikrumą, taip pat gali kreiptis į Komisiją dėl pasitarimo išankstinio pranešimo etape⁴⁶.

Kaip nurodyta SWD, pagal finansinę priemonę atliekamas kiekvieno tipo sandoris turi būti vertinamas finansinę priemonę įgyvendinančių įstaigų (fondų fondo valdytojo ir (arba) finansų tarpininko) lygmeniu, jungtinių investuotojų lygmeniu ir galutinių naudos gavėjų lygmeniu, siekiant patikrinti, ar jis atitinka suminius valstybės pagalbos buvimo kriterijus. Praktiškai, jei neįvykdomas vienas iš suminių kriterijų⁴⁷, valstybės pagalbos nėra. Kalbant apie finansines priemones, daugeliu atvejų aktualiausias kriterijus susijęs su klausimu, ar suteikiamas ekonominis pranašumas, o jis nesuteikiamas, kai atitinkamas sandoris atliekamas laikantis rinkos sąlygų.

2.1. Finansinę priemonę įgyvendinanti įstaiga (finansų tarpininkas ir (arba) fondo valdytojas), neprisidedanti prie bendrų investicijų į finansinę priemonę

Gali būti, kad finansų tarpininkas neprisideda prie bendrų investicijų arba nerizikuoja savo balanso ištekliais.—Laikoma, kad valstybės pagalba finansinę priemonę įgyvendinančiai įstaigai (kaip atlygis už valdymo paslaugas) neteikiama šiais atvejais:

kai įgyvendinti finansinę priemonę pavedama nacionaliniam skatinamojo finansavimo bankui⁴⁸, pavyzdžiui, nacionaliniams plėtros bankams, veikiantiems tik įgyvendinant viešąsias funkcijas⁴⁹, arba Europos investicijų bankui (EIB) ar Europos investicijų fondui (EIF), arba tarptautinei finansų įstaigai (TFI), pvz., Europos rekonstrukcijos ir plėtros

⁴⁵ Žr. Komisijos pranešimą dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos (OL C 262, 2016 7 19, p. 1), pateiktą adresu:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)&from=LT](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719(05)&from=LT)

⁴⁶ Kaip išdėstyta Komisijos pranešime dėl Geriausios praktikos vykdant valstybės pagalbos kontrolės procedūras kodekse, pateiktame adresu:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2018.253.01.0014.01.LIT&toc=OJ:C:2018:253:TOC

⁴⁷ Valstybės pagalba yra Sutartyje tiesiogiai apibrėžta objektyvi teisinė sąvoka. Trumpai tariant, valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį teikiama tik tuo atveju, kai įvykdomi šie suminiai kriterijai: naudojami valstybės ištekliai, priemonė priskiriama valstybei, naudos gavėjas atitinka įmonės kriterijus (t. y. vykdo ekonominę veiklą), suteikiamas atrankinis pranašumas ir jis turi poveikį konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai.

⁴⁸ Tai yra teisiniai subjektai, profesiniu pagrindu vykdantys finansinę veiklą, kuriems valstybė narė arba valstybės narės centrinio, regioninio ar vietos lygmens subjektas yra suteikę įgaliojimus vykdyti vystomąją arba skatinamojo finansavimo veiklą.

⁴⁹ Plėtros banko viešųjų funkcijų sritis lemia tai, kurioje srityje jis gali veikti. Viešosios funkcijos apibrėžiamos pagal tai, koks rinkos nepakankamumas nustatomas.

bankui (ERPB), ir tas subjektas neprisideda prie bendrų investicijų ir neteikia finansavimo, toks finansų tarpininkas nelaikomas tiesioginiu pagalbos gavėju. Ši nuostata taikoma nepriklausomai nuo to, ar finansų tarpininkas gauna atlygį už savo valdymo paslaugas, tačiau turi būti vengiama pernelyg didelio atlygio. Vis dėlto, jeigu tokie nacionaliniai skatinamojo finansavimo bankai atlieka ne tik viešąsias funkcijas ir vykdo komercinę veiklą rinkoje, jie, norėdami, kad nebūtų laikoma, jog teikiama valstybės pagalba, turi užtikrinti, kad atlygis už valdymo paslaugas neatsilieptų jų komercinei veiklai (žr. tolesnį punktą).

Kai įgyvendinti finansinę priemonę pavedama BNR 38 straipsnio 4 dalies c punkte nurodytam finansų tarpininkui, laikoma, kad valstybės pagalba neteikiama, jeigu finansų tarpininkas gauna rinkos sąlygas atitinkantį atlygį. Rinkos sąlygas atitinkantis atlygis gali būti nustatomas trimis skirtingais būdais:

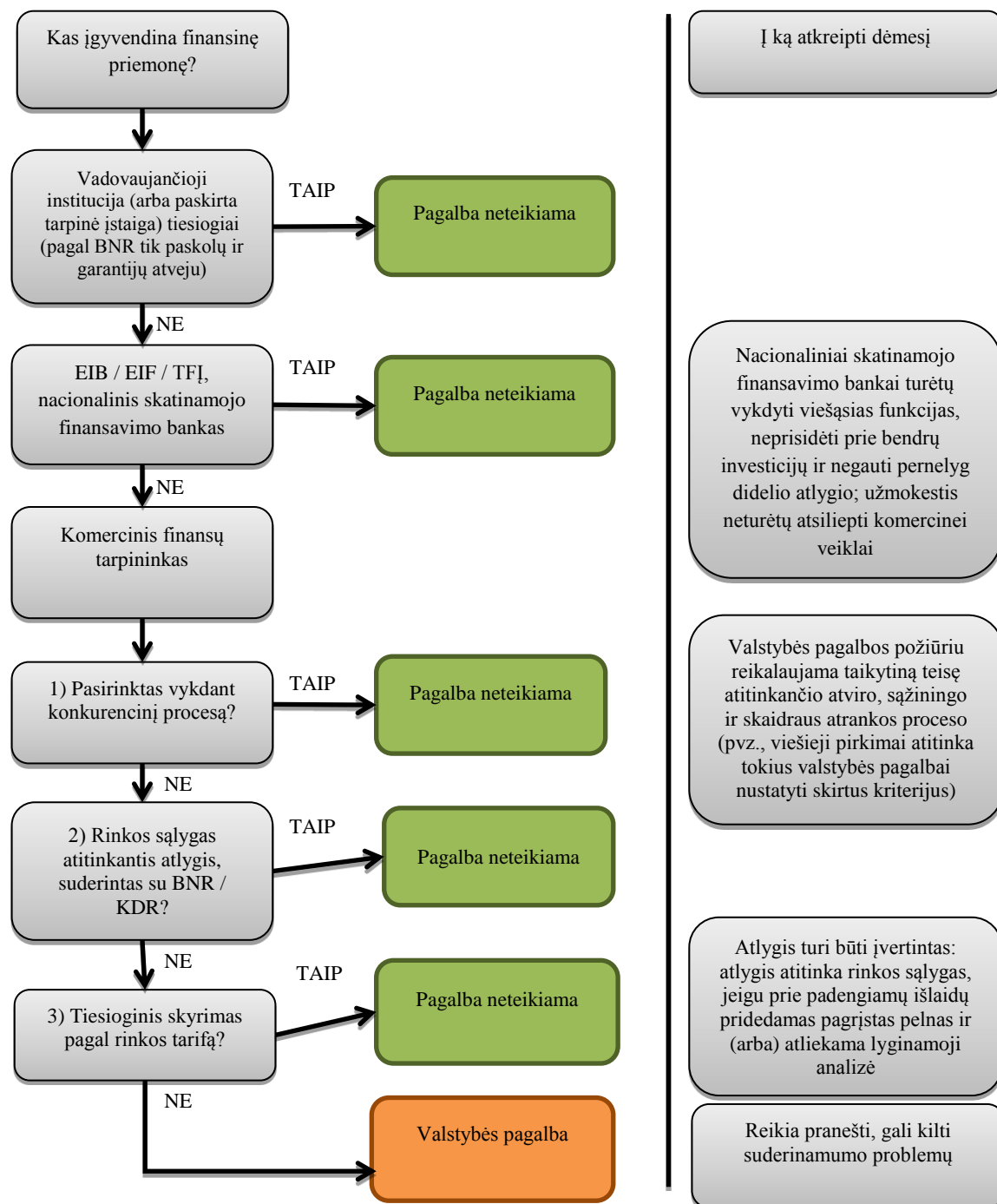
- tarpininkas buvo pasirinktas vykdant konkurencinę, skaidrią, nediskriminacinę ir besąlygišką procedūrą (pvz., Viešųjų pirkimų direktyvas⁵⁰ atitinkančią atrankos procedūrą). Tokiu atveju preziumuojama, kad atlygis atitinka rinkos tarifus;
arba
- tarpininkas gauna rinkai būdingą atlygį, nustatytą remiantis panašiais sandoriais, kuriuos panašiais atvejais sudaro panašūs privatūs veiklos vykdytojai, arba taikant kitus metodus (pvz., prie padengiamų išlaidų pridodant pagrįstą pelną⁵¹);
arba
- tarpininkas gauna atlygį, suderintą su BNR ir Komisijos deleguotuoju reglamentu (KDR) (ES) Nr. 480/2014⁵² ir atspindintį panašiais atvejais rinkoje mokamą atlygį.

⁵⁰ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (Tekstas svarbus EEE, OL L 94, 2014 3 28); 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB (Tekstas svarbus EEE, OL L 94, 2014 3 28).

⁵¹ Pagrįstas pelnas nustatomas atsižvelgiant į būdingą atitinkamo sektoriaus pelną.

⁵² Atlygis finansų tarpininkui suderinamas su Deleguotojo reglamento (ES) Nr. 480/2014 13 straipsniu ir valstybė nesuteikia jokių kitų pranašumų. Žr. 2014 m. kovo 3 d. Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) Nr. 480/2014, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos, pateiktą adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0480>.

2 diagrama. Sprendimų medis finansinę priemonę įgyvendinančiai įstaigai (finansų tarpininkui) teikiama valstybės pagalba įvertinti (pagal atlygį už valdymo paslaugas) (šaltinis: Komisijos tarnybos)

2.2. Finansinę priemonę įgyvendinančios įstaigos, rinkos sąlygomis investuojančios į finansinę priemonę savo balanso išteklius⁵³

ESI fondų lėšomis finansuojamų finansinių priemonių atveju vadovaujančiosios institucijos gali bendrai investuoti ir (arba) pasidalyti riziką su finansinę priemonę įgyvendinančiomis įstaigomis (finansų tarpininkais ir (arba) fondų valdytojais), kad suteiktų paskatų ir skatintų suteikti galutiniams naudos gavėjams papildomų lėšų. Tokiu atveju finansų tarpininkai rizikuoja savo balanso ištekliais.

Taikomas bendras principas, kad, jeigu pagal finansinę priemonę bendros investicijos arba rizikos pasidalijimas (pvz., kai naudojamas garantijų fondas) su finansų tarpininku atitinka rinkos sąlygas, laikoma, jog valstybės pagalba neteikiama, o šis galutiniams naudos gavėjams teikiamas finansavimas taip pat atitinka rinkos sąlygas. Taip pat laikoma, kad pagal Sutarties 107 straipsnio 1 dalį pranašumo nesuteikiama ir atitinkamai valstybės pagalba neteikiama, jeigu finansų tarpininkas gauna bendrą mažesnę atlygį, negu gautų, jeigu į panašią rizikos priemonę, nepriskiriamą aptariamai finansinei priemonei, būtų investavęs nuosavus išteklius.

Priklausomai nuo finansinės priemonės tipo, vertinant, ar finansinė priemonė atitinka rinkos sąlygas, taikomi įvairūs argumentai.

Kaip plačiau išdėstyta Pranešime dėl valstybės pagalbos sąvokos ir papildomai paaiškinta šiame SWD, atitiktį rinkos sąlygoms galima nustatyti tiesiogiai (*pari passu* pagrindu arba taikant konkurencinę, skaidrią, nediskriminacinę ir besąlyginę procedūrą) arba įvertinti remiantis lyginamąja analize arba kitais metodais (dar žr. 2.2.1 ir 2.2.2 skirsnius).

Tačiau, kadangi finansinių priemonių paskirtis yra pasitelkiant papildomas lėšas remti tikslines investicijas, rinkos sąlygas atitinkanti priemonė gali būti netinkama rinkos nepakankamumui ištaisyti ir tam tikriems politikos tikslams pasiekti.

Jeigu finansine priemone būtų suteikiamas pranašumas ir jeigu pranašumas būtų visiškai perduotas galutiniams naudos gavėjams, finansų tarpininkai nebūtų laikomi valstybės pagalbos gavėjais (nes jie patys negautų jokio pranašumo).

Kadangi, norint visiškai perduoti pranašumą, reikia apskaičiuoti pagalbą, kuri yra integruota finansinėje priemonėje ir palankesnėmis už komercines finansinėmis sąlygomis perduodama galutiniams naudos gavėjams (tai gali būti, pavyzdžiui, palūkanų norma, mažesnė už vyraujančią rinkoje), tai jau savaime reiškia, kad taip apskaičiuoti galima tik finansinėje priemonėje integruotą skaidrią pagalbą⁵⁴. Taip apskaičiuoti galima pagalbą, teikiamą kaip skolos priemonė, garantijos ar grąžintini avansai, jeigu šioms priemonėms taikoma metodika⁵⁵, apie kurią anksčiau buvo pranešta Komisijai ir Komisija ją patvirtino.

2.2.1. Rinkos sąlygas atitinkančios nuosavo kapitalo ir (arba) kvazinuosavo kapitalo priemonės

⁵³ Finansų tarpininkai gali investuoti savo balanso išteklius (pvz., bankai) arba investuotojai–trečiosios šalys, nedalyvaujantys įgyvendinant finansinę priemonę, gali investuoti išteklius (pvz., investicijos į nuosavo kapitalo fondus).

⁵⁴ Pagalba yra skaidri, kai ji suteikiama kaip paskolos ir garantijos, kurių pagalbos elementas priemonėje gali būti *ex ante* tiksliai apskaičiuotas neprivalant atlikti rizikos vertinimo.

⁵⁵ Patvirtintos apskaičiavimo metodikos pavyzdys yra SA.37256 *Germany* – Garantijų pagalbos elemento apskaičiavimo metodų pakeitimai (dokumentas Nr. 197/2007 su pakeitimais, padarytais dokumentais Nr. 541/2007 ir Nr. 762/2007).

Nuosavo ir (arba) kvazinuosavo kapitalo priemonė laikoma atitinkančia rinkos sąlygas ir laikoma, kad jungtinių investuotojų lygmeniu ir finansų tarpininkų lygmeniu pagalba neteikiama, šių dviejų scenarijų atveju:

- Kai investicija į nuosavą ir (arba) kvazinuosavą kapitalą atliekama *pari passu* pagrindu tarp valstybės ir privačių investuotojų, laikantis Pranešimo dėl valstybės pagalbos sąvokos⁵⁶ 86–87 konstatuojamosiose dalyse nustatytų kriterijų, preziumuojama, kad vieša investicija į nuosavą ir (arba) kvazinuosavą kapitalą atitinka rinkos sąlygas. Kaip nurodyta ir šių gairių 3.3 skirsnio a punkte, kad investicija būtų atliekama *pari-passu* pagrindu, turi būti atsižvelgiama į šias svarbiausias sąlygas:
 - viešojo sektoriaus įstaigų ir privačių investuotojų intervencinės priemonės vykdomos tuo pačiu metu;
 - viešojo sektoriaus įstaigoms ir privatiems investuotojams taikomos tokios pat sąlygos (t. y. rizika ir atlygis turėtų būti vienodi);
 - viešojo sektoriaus įstaigų ir privačių investuotojų pradinė padėtis yra tokia pati;
 - privačių investuotojų finansavimas yra ekonomiškai reikšmingas. Remiantis Rizikos finansų gairėmis (RFG), ekonomiškai reikšminga laikoma bent 30 proc. privati investicija⁵⁷;
 - privatūs investuotojai yra privatūs ekonominės veiklos vykdytojai, veikiantys įprastomis rinkos sąlygomis.
- Nesant privačių jungtinių investuotojų (kai investuojamos tik viešosios lėšos) arba jeigu privačių bendrų investicijų dalis nėra reikšminga (t. y. mažesnė negu 30 proc.), nuosavo ir (arba) kvazinuosavo kapitalo priemonės atitiktį rinkos sąlygoms galima nustatyti remiantis lyginamąja analize arba kitais vertinimo metodais, kaip paaiškinta Pranešimo dėl valstybės pagalbos sąvokos 98–105 konstatuojamosiose dalyse. Praktiškai patikimu verslo planu reikėtų įrodyti, kad tikėtina viešųjų investicijų grąža yra panaši į įprastą rinkoje tikėtiną grąžą arba už ją mažesnė.

2.2.2. Rinkos sąlygas atitinkančios skolos priemonės

Įgyvendinant paskolų priemones – kai valstybė ESI fondų lėšas ir nacionalinius viešuosius išteklius skiria finansų tarpininkui, siekiančiam bendrai finansuoti paskolų portfelį tiksliniams naudos gavėjams:

- paskola gali būti laikoma atitinkančia rinkos sąlygas ir laikoma, kad valstybės pagalba bendrai finansuojantiems finansų tarpininkams neteikiama,
 - jeigu ESI fondų lėšos ir viešieji ištekliai yra *pari passu* su privačių investuotojų lėšomisarba

⁵⁶ Žr. Pranešimo dėl valstybės pagalbos sąvokos 4.2.3.1 skirsnio i punkto 86–88 papunkčius, kaip nurodyta 3 ir 26 išnašose.

⁵⁷ Komisijos komunikato dėl valstybės pagalbos rizikos finansų investicijoms skatinti gairių (OL C 19, 2014 1 22, p. 4) 34 punktą, pateikta adresu:
https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/risk_finance_guidelines_en.pdf

- jeigu taikytinos palūkanų normos atitinka Orientacinių normų komunikate (angl. RRC) numatytus orientacinius rinkos dydžius⁵⁸.

Igyvendinant garantijų priemones – kai valstybė suteikia garantiją (arba priešpriešinę garantiją) finansų tarpininkui atitinkamo paskolų portfelio rizikai iš dalies padengti, priemonė gali būti laikoma atitinkančia rinkos sąlygas ir laikoma, kad valstybės pagalba finansų tarpininkams neteikiama, jeigu garantija suteikiama laikantis Pranešimo dėl garantijų (angl. GN)⁵⁹:

- Pranešime dėl garantijų bendrai išdėstoma, kokios sąlygos turi būti įvykdytos, kad būtų laikoma, jog valstybės pagalba neteikiama nei individualiomis garantijomis, nei garantijų schemomis. Taip yra, kai tarpininkui *pari passu* pagrindu lieka bent 20 proc. kiekvieno sandorio rizikos ir jis už garantiją sumoka į rinką orientuotą kainą, atspindinčią ir garantijos, ir atitinkamos paskolos ypatumus.
- Kai garantijos teikiamos MVI, Pranešime dėl garantijų nurodomos apsauginės įmokos, grindžiamos skolininko reitingu ir laikomos minimaliais orientaciniais rinkos dydžiais.
- Garantijų schemų atveju imamos įmokos turi padengti su garantijos suteikimu susijusią įprastą riziką, administracines schemas išlaidas ir metinį pakankamo kapitalo, net jeigu pastarasis visiškai arba iš dalies nėra suformuotas, atlygį⁶⁰.
- Rinkos lygio garantijų įmokos atitinka metodikas, apie kurias buvo pranešta Komisijai ir kurias Komisija patvirtino, jeigu patvirtintoje metodikoje yra konkrečiai nurodytos atitinkamo tipo garantijos ir atitinkamo tipo sandoriai.

2.2.3. Rinkos sąlygų neatitinkančios skolos priemonės, kai finansinis pranašumas visiškai perduodamas galutiniams naudos gavėjams

Net kai finansinė priemonė neatitinka rinkos sąlygų, finansų tarpininkai nelaikomi valstybės pagalbos gavėjais, jeigu pagalba visiškai perduodama galutiniams naudos gavėjams. Jau savaime tai įmanoma tik tada, kai finansinė priemonė apima skaidrią pagalbą (paskolas ir garantijas), kurios elementas priemonėje gali būti tiksliai apskaičiuotas. Siekiant užtikrinti visišką pagalbos perdavimą, turi būti atitinkamai sumažintas finansinis pranašumas, kuris perduodamas galutiniams naudos gavėjams (išsamesnes gaires žr. toliau pateiktame langelyje).

⁵⁸ Komisijos komunikatas dėl orientacinių ir diskonto normų nustatymo metodo pakeitimo (OL C 14, 2008 1 19, p. 6), pateikta adresu:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52008XC0119\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52008XC0119(01)).

Atkreipkite dėmesį, kad Orientacinių normų komunikate rinkos normų duomenys pateikiami tik dėl tų atvejų, kai panašius rinkos sandorius nėra lengva nustatyti. Labiau tikėtina, kad jos bus taikomos sandoriams dėl mažų sumų ir (arba) MVI sandoriams.

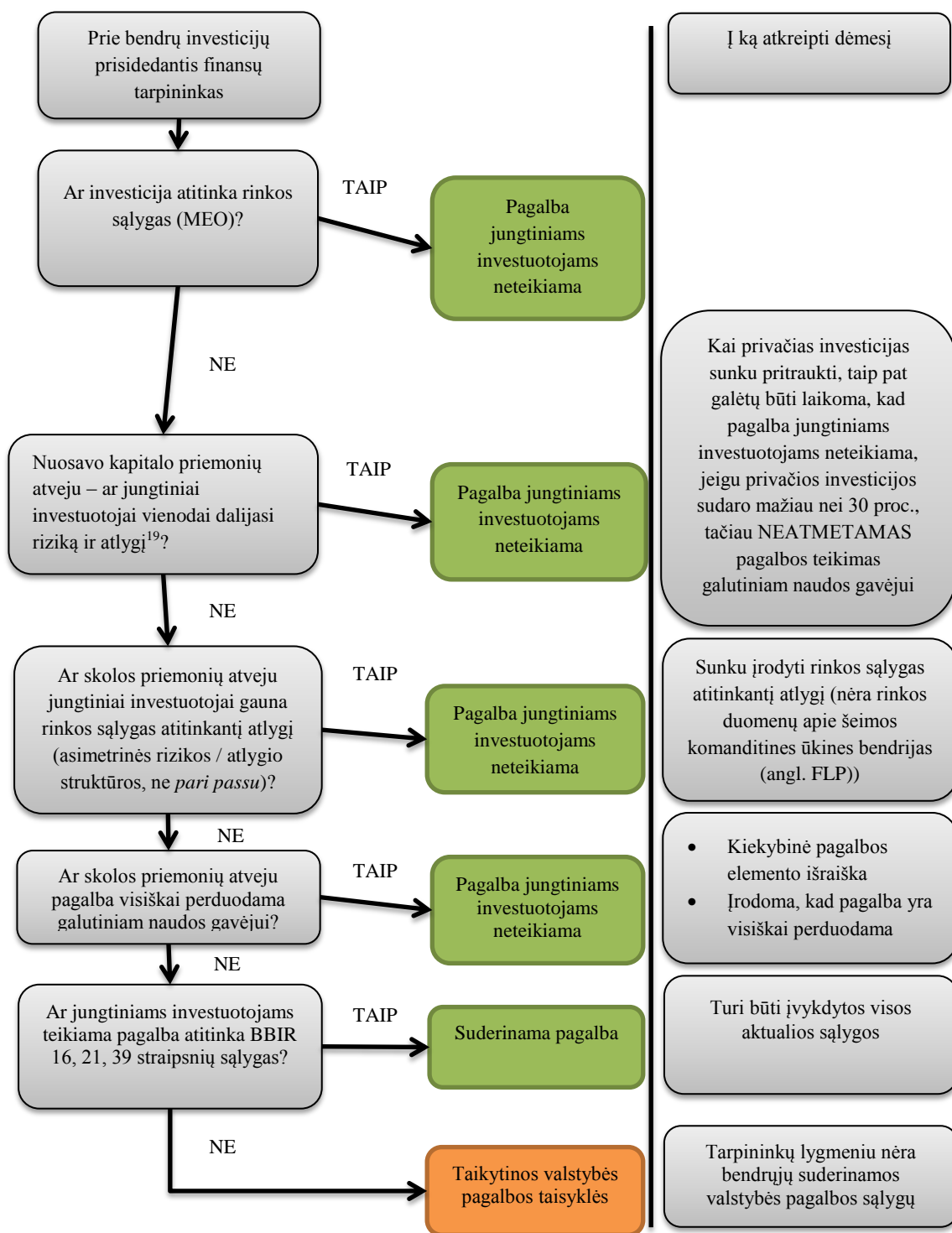
⁵⁹ Komisijos pranešimas dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo garantijomis suteikiamai valstybės pagalbai (OL C 155, 2008 6 20, p. 10) ir Komisijos pranešimo dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo garantijomis suteikiamai valstybės pagalbai klaidų ištaisymas (OL C 244, 2008 9 25, p. 32).

⁶⁰ Daugiau gairių dėl pakankamo kapitalo pateikta Pranešimo dėl garantijų 3.4 skirsnyje.

3 diagrama. Bendros gairės dėl mechanizmo, kaip visiškai perduoti pagalbą galutiniams naudos gavėjams

4 diagrama. Prie bendrų investicijų prisidedančiam finansų tarpininkui teikiamos valstybės pagalbos vertinimo sprendimų medis

Šaltinis: Komisijos tarnybos⁶¹

⁶¹ 3 diagramoje parodyta valstybės pagalba prie bendrų investicijų prisidedančiam finansų tarpininkui. Jeigu *pari passu* investuojama privačiais ir valstybiniais ištekliais (kaip apibrėžta Komisijos pranešime dėl valstybės pagalbos sąvokos), valstybės įnašas laikomas atitinkančiu rinkos sąlygas. Tačiau privatus jungtinis investuotojas ir valstybė investuodami gali vienodai dalytis riziką ir atlygį, o kitų *pari passu* sąlygų (pvz., reikšmingo įnašo kriterijų) neįvykdyti.

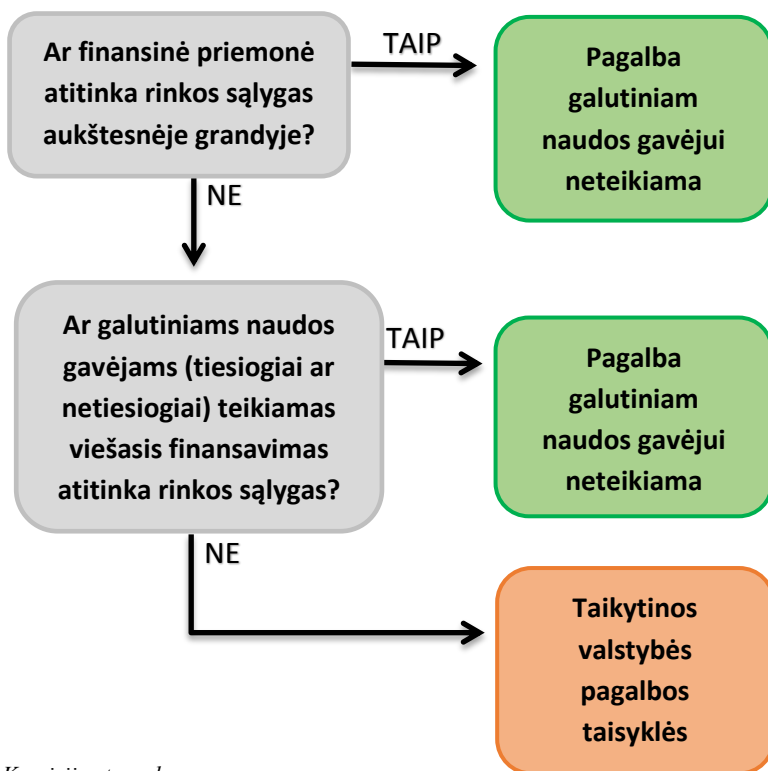
2.3. Galutiniams naudos gavėjams teikiamas finansavimas

a. Rinkos sąlygas atitinkantis finansavimas

Finansavimas, kurį finansų tarpininkai teikia galutiniams naudos gavėjams, laikomas atitinkančiu rinkos sąlygas ir todėl nelaikomas valstybės pagalba:

- jeigu finansinė priemonė laikoma atitinkančia rinkos sąlygas aukštesnėje grandyje, ji savaime laikoma atitinkančia rinkos sąlygas galutinio naudos gavėjo lygmeniu. Valstybės pagalbos galutinio naudos gavėjo lygmeniu atskirai vertinti nereikia;
- jeigu finansinė priemonė aukštesnėje grandyje atitinkančia rinkos sąlygas nelaikoma, reikia įrodyti, kad rinkos sąlygas atitinka galutiniams naudos gavėjams teikiamas finansavimas (pvz., remiantis Pranešimu dėl garantijų arba Orientacinių normų komunikatu);
- jeigu žemesnėje grandyje esama kitų viešųjų lėšų, t. y. finansavimas tiesiogiai teikiamas tik galutinio naudos gavėjo lygmeniu, tų lėšų atitiktį rinkos sąlygoms reikia įvertinti atskirai.

5 diagrama. Atitikties rinkos sąlygoms galutinio naudos gavėjo lygmeniu vertinimo sprendimų medis

Šaltinis: Komisijos tarnybos

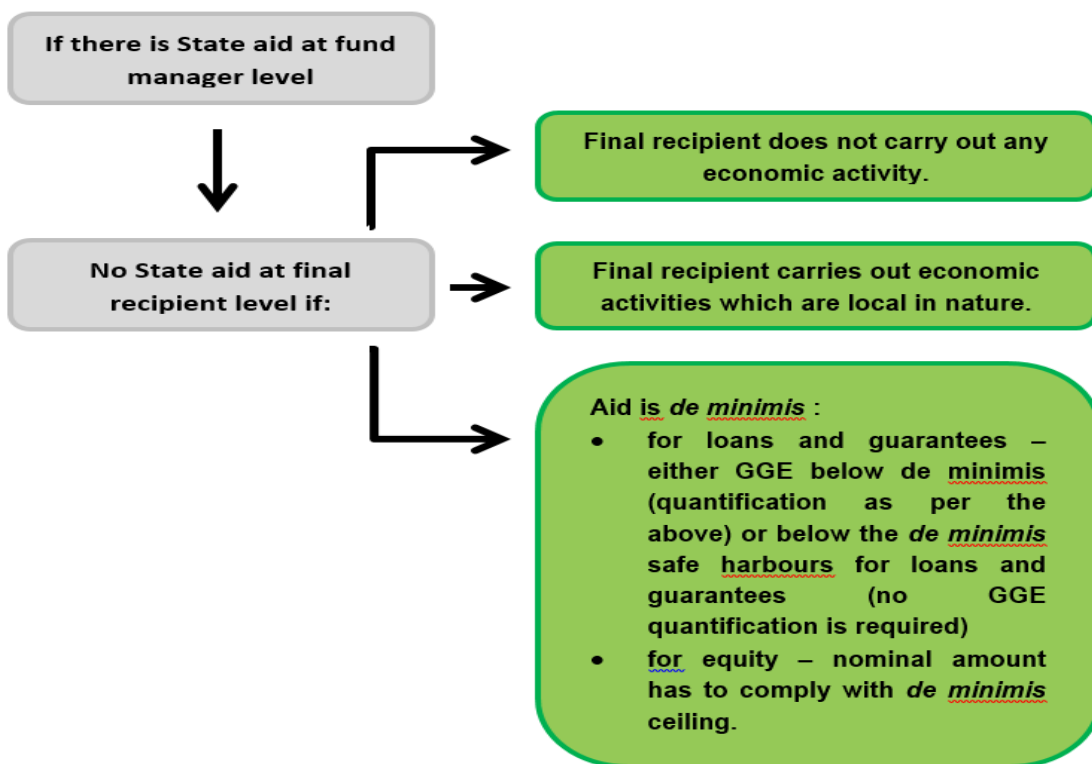
Tokia investicija, kai vienodai pasidalijama rizika ir atlygis, nereiškia, kad valstybės įnašas atitinka rinkos sąlygas, tačiau to užtenka, kad būtų laikoma, jog tuo pačiu lygmeniu investuojančiam privačiam jungtiniam investuotojui pagalba neteikiama.

b. Finansavimas neatitinka rinkos sąlygų, tačiau nėra laikomas valstybės pagalba galutinio naudos gavėjo lygmeniu

Kai finansinė priemonė neatitinka rinkos sąlygų ir finansų tarpininkų lygmeniu gaunamas pranašumas, laikoma, kad pranašumas bent jau iš dalies arba visiškai perduodamas galutiniams naudos gavėjams kaip geresnės finansavimo sąlygos. Toks palankesnėmis negu komercinėmis sąlygomis teikiamas finansavimas nelaikomas valstybės pagalba galutiniams naudos gavėjams, jeigu:

- jie nevykdo ekonominės veiklos; vieni naudos gavėjai vykdo ekonominę veiklą, o kiti jos nevykdo, ir tokia mišri portfelio sudėtis apsunkina vertinimą, arba
- naudos gavėjai vykdo tik vietinio pobūdžio ekonominę veiklą, todėl priemonė neturi poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai⁶², arba
- pagalba yra *de minimis*⁶³:
 - paskolų ir garantijų atveju – bendrasis subsidijos ekvivalentas nesiekia *de minimis* ribos (kiekybinė išraiška, kaip nurodyta pirmiau) arba *de minimis* apsaugos ribų, skirtų paskoloms ir garantijoms (kiekybinės bendrojo subsidijos ekvivalento išraiškos nereikalaujama);
 - nuosavo kapitalo atveju – nominali suma turi neviršyti *de minimis* ribos.

6 diagrama. Sprendimų medis valstybės pagalbos buvimo faktui įvertinti, kai finansavimas neatitinka rinkos sąlygų

Šaltinis: Komisijos tarnybos

⁶² [Sprendimas *Marinvest ir Porting* / Komisija, T-728/17](#)

⁶³ Žr. 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (Tekstas svarbus EEE, OL L 352, 2013 12 24).

3. Finansinėje priemonėje integruotos valstybės pagalbos suderinamumas

3.1. Būdingi atvejai, kai finansinė priemonė laikytina valstybės pagalba

Paprastai laikoma, kad valstybės pagalba teikiama finansų tarpininko lygmeniu (arba investuotojams–trečiosioms šalims, jeigu tarpininkas yra fondas), kai finansinė priemonė neatitinka rinkos sąlygų ir finansinis pranašumas nevysiškai perduodamas galutiniams naudos gavėjams:

- Nuosavo ir (arba) kvazinuosavo kapitalo priemonių atveju: kai riziką ir grąžą asimetriškai pasidalija tos pačios rizikos klasės viešojo sektoriaus ir privatūs investuotojai, privatūs investuotojai galėtų būti apsaugomi nuo rizikos (pvz., viešojo sektoriaus investuotojas prisiima pirmojo nuotolio dalį, nemokumo atveju taikoma prioritetinga grąžinimo tvarka, aukštesnė eilė, palyginti su viešojo sektoriaus investuotoju) arba jie galėtų gauti patrauklesnę grąžą (pvz., jie gali gauti grąžą pirmieji, gauti geresnę negu *pro rata* pelno dalį), palyginti su valstybe nare. Tokio asimetrinio statuso privatūs investuotojai galėtų reikalauti, jeigu, nesant valstybės narės išteklių, tikėtina viešojo nuosavo ir (arba) kvazinuosavo kapitalo grąža būtų mažesnė negu būdinga rinkai.
- Paskolų ir garantijų priemonių atveju: jeigu paskolų ar garantijų priemonės kaina neatitinka rinkos sąlygų ir tik garantijų atveju finansų tarpininkas pasilieka mažiau negu 20 proc. rizikos.

Įgyvendinant rinkos sąlygų neatitinkančią finansinę priemonę, laikoma, kad pranašumas bent iš dalies perduodamas galutiniams naudos gavėjams (nesant finansinės priemonės, galutiniai naudos gavėjai nebūtų galėję gauti finansavimo tokiomis pačiomis sąlygomis arba toks finansavimas apskritai nebūtų prieinamas).

3.2. Galimybės pagal BBIR – pranešti nereikia

Apskritai finansinė priemonė, kuri yra laikytina valstybės pagalba tik galutinių naudos gavėjų lygmeniu, gali būti įgyvendinama pagal BBIR. Pagal daugumą BBIR straipsnių pagalba turi būti skaidri ir turi būti teikiama tik galutinių naudos gavėjų lygmeniu, todėl praktiškai toks statusas negalioja finansinėms priemonėms, kurios yra laikytinos pagal finansų tarpininko lygmeniu (t. y. kai pagalbos negalima visiškai perduoti tolesnei grandžiai). Tai reiškia, kad rinkos sąlygų neatitinkančios finansinės priemonės, kuriose dalyvauja finansų tarpininkai, gali būti įgyvendinamos pagal daugumą BBIR straipsnių, tačiau ekonominis pagalbos pranašumas turi būti visiškai perduodamas galutiniams naudos gavėjams (informaciją apie visišką ekonominio pranašumo perdavimą tolesnei grandžiai žr. pirmiau).

Vis dėlto BBIR apima keletą politikos sričių (rizikos finansus, regioninę miestų plėtrą, pastatų energijos vartojimo efektyvumo projektus), kuriose finansinė priemonė, laikytina valstybės pagalba ir finansų tarpininko, ir galutinio naudos gavėjo lygmeniu, galėtų būti laikoma suderinama su vidaus rinka. Jeigu finansinė priemonė atitinka visas šiuose specialiuose straipsniuose nurodytas sąlygas, pagalbos elemento apskaičiuoti nebūtina⁶⁴. Reikia atsižvelgti į visas aktualias BBIR I skyriaus nuostatas. Pagrindinės kiekvieno iš šių trijų straipsnių sąlygos yra šios (minėti sąrašai nėra baigtiniai):

⁶⁴ Išskyrus BBIR 39 straipsnį, pagal kurį reikalaujama visiškai perduoti pranašumą tolesnei grandžiai.

BBIR 16 STRAIPSNIS – REGIONINĖ MIESTO PLĖTROS PAGALBA

Horizontaliosios sąlygos:

- Riba, nuo kurios reikia pranešti – 20 mln. EUR už tinkamą finansuoti projektą.
- Pagalbos skaidrumas – regioninė miesto plėtros pagalba, jeigu įvykdomos 16 straipsnyje nustatytos sąlygos.

16 straipsnio sąlygos:

- Įgyvendinama paramą gaunančiose teritorijose, bendrai finansuojama Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšomis.
- Gali būti finansuojama nuosavu kapitalu, kvazinuosavu kapitalu, paskolomis, garantijomis arba jų deriniu.
- Miestų plėtros fondo valdytojai ir nepriklausomi privatūs investuotojai, atrinkti taikant atvirą, skaidrą ir nediskriminacinį kvietimą teikti pasiūlymus.
- Taikomi minimalūs papildomo finansinio privačių investuotojų svarto (30 proc.) reikalavimai.
- Valstybės narės prisiimama pirmojo nuostolio dalis gali būti ne daugiau kaip 25 proc.
- Garantijų dalis apribojama iki 80 proc., o bendri valstybės narės prisiimami nuostoliai apribojami iki 25 proc. atitinkamo garantuojamo portfelio.
- Finansų tarpininkas valdomas komerciniu pagrindu. Tokią prielaidą galima daryti, kai įvykdomos tam tikros sąlygos, pvz., yra patvirtinta investavimo strategija ir rinkos praktika atitinkantis atlygis.

BBIR 21 STRAIPSNIS – RIZIKOS FINANSŲ PAGALBA

Horizontaliosios sąlygos:

- Riba, nuo kurios reikia pranešti – 15 mln. EUR vienai tinkamai finansuoti įmonei.
- Pagalbos skaidrumas – rizikos finansų pagalba laikoma skaidria, jeigu ji atitinka visas 21 straipsnyje nustatytas sąlygas.

21 straipsnio sąlygos:

- Tinkamos finansuoti MVĮ yra nebiržinės MVĮ, kurios nėra vykdydžiusios veiklos jokiaje rinkoje arba yra praėję mažiau nei 7 metai nuo jų pirmo komercinio pardavimo, arba joms reikia pradinės investicijos, kuri, norint patekti į naują produkto ar geografinę rinką, turi būti didesnė nei 50 proc. jų vidutinės metinės apyvartos.
- Galimos tolesnės investicijos, jeigu įvykdomos tam tikros sąlygos.
- Finansų tarpininkai, investuotojai arba fondų valdytojai atrenkami taikant atvirą, skaidrą ir nediskriminacinį kvietimą teikti pasiūlymus.
- Daugiausia 15 mln. EUR vienai MVĮ. Tai galioja visai nuosavo kapitalo fondo investicijai.
- Tinkamų finansuoti įmonių lygmeniu rizikos finansų pagalba gali būti teikiama nuosavu kapitalu, kvazinuosavu kapitalu, paskolomis, garantijomis arba jų deriniu.
- Taikomi minimalūs papildomo finansinio privačių investuotojų svarto reikalavimai.
- Valstybės narės prisiimama pirmojo nuostolio dalis gali būti ne daugiau kaip 25 proc.
- Finansų tarpininkas valdomas komerciniu pagrindu. Tokią prielaidą galima daryti, kai įvykdomos tam tikros sąlygos, pvz., yra patvirtinta investavimo strategija, o interesai yra suderinti su viešojo sektoriaus investuotoju.
- Finansų tarpininkas įrodo, kad jis taiko mechanizmą, kuriuo užtikrina, kad visi pranašumai būtų kuo visapusiškiau perduodami galutiniam naudotojui.

BBIR 39 STRAIPSNIS – PAGALBA PASTATŲ ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO PROJEKTAMS

Horizontaliosios sąlygos:

- Riba, nuo kurios reikia pranešti – 10 mln. EUR už tinkamą finansuoti projektą.
- Pagalbos skaidrumas – pagalba energijos vartojimo efektyvumo projektams, jeigu įvykdomos 39 straipsnyje nustatytos sąlygos.

39 straipsnio sąlygos:

- Pagalba teikiama kaip lėšos, nuosavas kapitalas, garantija arba paskola energijos vartojimo efektyvumo fondui arba kitam finansų tarpininkui, kuris ją visą perduoda galutiniams naudos gavėjams, ar tai būtų pastato savininkai, ar nuomininkai.
- Gražinama ne mažesnė nei nominali paskolos vertė.
- Taikomi minimalūs papildomo finansinio privačių investuotojų svarto (30 proc.) reikalavimai.
- Finansų tarpininkai, investuotojai arba fondų valdytojai atrenkami taikant atvirą, skaidrą ir nediskriminacinį kvietimą teikti pasiūlymus.
- Valstybės narės prisiimama pirmojo nuostolio dalis gali būti ne daugiau kaip 25 proc.
- Garantijų dalis apribojama iki 80 proc., o bendri valstybės narės prisiimami nuostoliai apribojami iki 25 proc. atitinkamo garantuojamo portfelio.
- Finansų tarpininkas valdomas komerciniu pagrindu. Tokią prielaidą galima daryti, kai įvykdomos tam tikros sąlygos, pvz., yra patvirtinta investavimo strategija ir rinkos praktiką atitinkantis atlygis.

3.3. Pranešimas Komisijai ir Komisijos vertinimas

Valstybės pagalba gali būti teikiama bet kuriuo finansinės priemonės lygmeniu, nepatenkančiu į BBIR taikymo sritį, ir, prieš įgyvendinant tokią finansinę priemonę, apie ją reikia pranešti Komisijai.

Finansinė priemonė, pagal kurią finansų tarpininkams ir (arba) jungtiniams investuotojams teikiamas valstybės pagalba laikytinas finansavimas, neatitinkantis BBIR rizikos finansų sąlygų, gali būti vertinama remiantis RFG. Kitoms politikos sritims skirtos finansinės priemonės bus vertinamos tiesiogiai pagal SESV, pagal analogiją, kai tinkama, taikant RFG principus, kiek tai susiję su pagalba finansų tarpininkams ir (arba) jungtiniams investuotojams.

Atlikdama vertinimą, Komisija subalansuotai atsižvelgs į pagalbos priemonės reikalingumą ir proporcingumą Bendrijos tikslui pasiekti, palygindama šiuos veiksnius su priemonės keliamu konkurencijos iškraipymu.

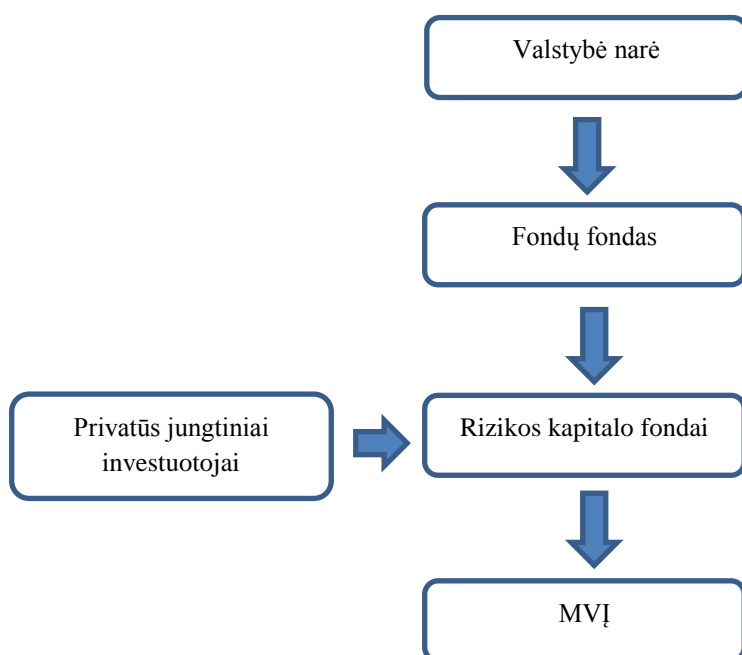
4. Būdingi pavyzdžiai ir konkretūs su valstybės pagalba susiję sumetimai pagal finansinės priemonės tipą

Šiame skirsnyje išdėstyti trys atvejų tyrimai, rodantys, kaip pirmiau bendrai aprašytus metodus galima taikyti praktikoje.

4.1. MVĮ skirta nuosavo kapitalo priemonė

Šio atvejo tyrimo tema yra MVĮ skirta nuosavo kapitalo finansinė priemonė: Siekiant palengvinti MVĮ galimybes gauti finansavimą, įsteigiamas fondų fondas, kurį valdo nacionalinis skatinamojo finansavimo bankas / plėtros bankas (NPB). Fondų fondas investuoja į skirtingus rizikos kapitalo fondus, investuojančius į MVĮ. Bus apsvarstomi du scenarijai: *pari passu* investicija kartu su privačiais jungtiniais investuotojais į rizikos kapitalo (angl. VC) fondus ir ne *pari passu* investicija.

7 diagrama. MVĮ skirtos nuosavo kapitalo priemonės iliustracija

Ar teikiama valstybės pagalba?

Fondų fondas

- Viešųjų lėšų nukreipimas į fondų fondą Fondų fondas yra speciali fondų fondo valdytojo tvarkoma sąskaita ir yra tik priemonė perkelti išteklius į žemesnę grandį, nevykdant jokios ekonominės veiklos.
- Fondų fondo valdytojo atlygis. Paskirtas fondų fondo valdytojas yra NPB.
 - NPB įgyvendina tik viešąsias funkcijas, jis pagalbos gavėju nelaikomas.
 - Visais kitais atvejais (kai NPB taip pat vykdo komercinę veiklą), atlygio atitikties rinkos sąlygoms preziumuoti negalima. Tokiu atveju valstybė narė yra atlikusi lyginamąją analizę ir nustačiusi atlygį pagal rinkos praktiką arba pagal Komisijos deleguotojo reglamento 13 straipsnį,

atsižvelgdama į panašiais atvejais rinkoje mokamą atlygį. Todėl fondų fondo atlygis atitinka rinkos sąlygas.

1 scenarijus – rinkos sąlygas atitinkanti fondų fondo investicija, valstybės pagalba neteikiama

Vertinimas finansų tarpininkų ir (arba) jungtinių investuotojų (rizikos kapitalo fondų) lygmeniu

- Rizikos kapitalo fondo valdytojų atlygis. Fondo valdytojai pasirinkti vykdant atvirą, konkurencinį atrankos procesą, todėl preziumuojama, kad užmokestis už valdymą atitinka rinkos sąlygas. Taigi, valstybės pagalba rizikos kapitalo fondų valdytojų lygmeniu neteikiama.
- Fondų fondo nuosavo kapitalo investicija į rizikos kapitalo fondus. Fondų fondas *pari passu* sąlygomis investuoja į rizikos kapitalo fondus kartu su kitais privačiais jungtiniais investuotojais ir bent 30 proc. visų investicijų į rizikos kapitalo fondus atlieka privatūs jungtiniai investuotojai. Todėl fondų fondo investicija laikoma atitinkančia rinkos sąlygas ir valstybės pagalba į rizikos kapitalo fondus investuojančių privačių jungtinių investuotojų lygmeniu neteikiama. Privati *pari passu* investicija, neviršijanti 30 proc. bendros investicijų sumos, būtų pakankama, kad būtų laikoma, jog pagalba privatiems jungtiniams investuotojams neteikiama (nes jiems nesudaroma jokių palankesnių sąlygų), tačiau to neužtektų norint įrodyti, kad fondų fondo investicija į rizikos kapitalo fondus atitinka rinkos sąlygas, todėl gali būti laikoma, kad bendrovėms, į kurias investuojama, teikiama pagalba.

Vertinimas galutinių naudos gavėjų (MVI) lygmeniu

- Rizikos kapitalo fondų nuosavo kapitalo investicijos į MVI. Kadangi fondų fondo investicija į rizikos kapitalo fondus laikoma atitinkančia rinkos sąlygas ir nelaikoma valstybės pagalba, rizikos kapitalo fondų nuosavo kapitalo investicijose į MVI valstybės pagalbos elemento nėra.

2 scenarijus – fondų fondo investicija palankesnėmis už komercines sąlygomis ir valstybės pagalba

Vertinimas finansų tarpininkų ir (arba) jungtinių investuotojų (rizikos kapitalo fondų) lygmeniu

- Fondų fondo nuosavo kapitalo investicija į rizikos kapitalo fondus. Fondų fondas palankesnėmis negu komercinėmis sąlygomis investuoja į rizikos kapitalo fondus, pvz., kai rizikos kapitalo fonduose privačių jungtinių investuotojų naudai asimetriškai pasidalijama rizika ir grąža. Pagal tą scenarijų, jeigu tikėtina grąža būtų didesnė negu tikėtina rizikos kapitalo fondų grąža, gautina iš panašios rizikos investicijų ne pagal finansinę priemonę, laikoma, kad į rizikos kapitalo fondus investuojančių privačių jungtinių investuotojų lygmeniu teikiama valstybės pagalba.

Vertinimas galutinių naudos gavėjų (MVI) lygmeniu

- Rizikos kapitalo fondų nuosavo kapitalo investicijos į MVI. Kadangi fondų fondo investicija į rizikos kapitalo fondus laikytina valstybės pagalba, laikoma, kad valstybės pagalba bent iš dalies perduodama galutiniams naudos gavėjams, taigi, MVI lygmeniu valstybės pagalba teikiama.

Ar valstybės pagalba yra suderinama (2 scenarijaus atveju)?

Jeigu valstybės pagalba teikiama, ji gali būti pripažinta suderinama šiomis sąlygomis:

- a. **BBIR**: Kadangi finansinė priemonė apima valstybės pagalbą privačių jungtinių investuotojų lygmeniu, ši valstybės pagalba suderinama su vidaus rinka pagal BBIR gali tapti tik pagal jo 21 straipsnį. Siekiant atitikti BBIR 21 straipsnį, turi būti įvykdytos visos BBIR horizontaliosios sąlygos ir konkrečios 21 straipsnyje nurodytos sąlygos. Pavyzdžiui, priemonė gali būti skirta tik ankstyvojo etapo MVĮ ir ja turi būti pritraukta bent 30 proc. privataus kapitalo.
- b. **RFG**: Jeigu finansinė priemonė neatitinka BBIR 21 straipsnio sąlygų, apie ją galima pranešti Komisijai. Tada Komisija vertina priemonę pagal RFG.

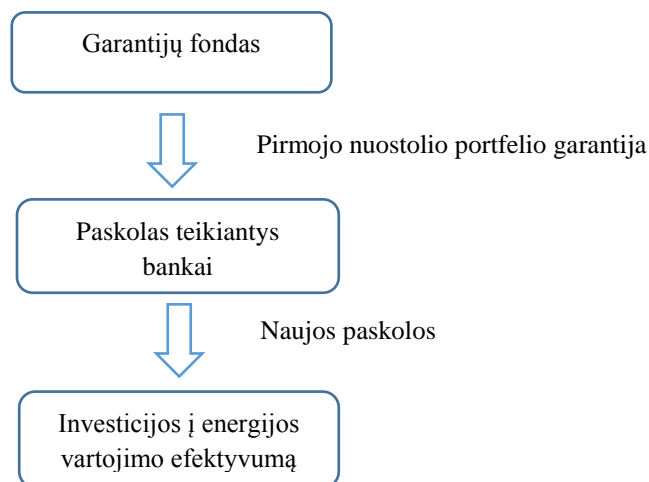
4.2. Apribotos portfelio garantijos priemonės investicijoms į energijos vartojimo efektyvumą

Siekdama paremti investicijas į energijos vartojimo efektyvumą, valstybė narė įsteigia garantijų fondą, kurį valdo nacionalinis skatinamojo finansavimo bankas / plėtros bankas.

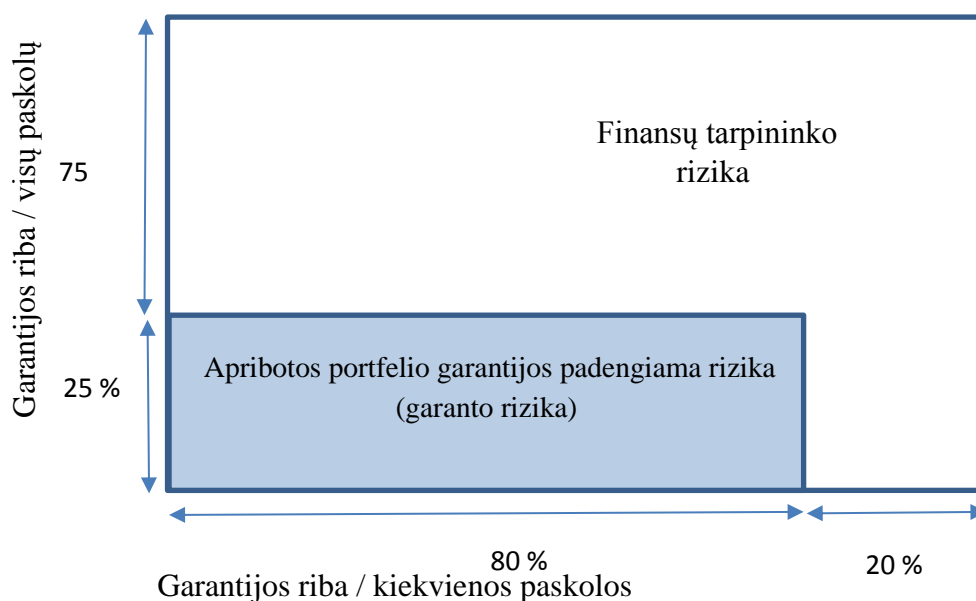
Garantijų fondas teikia apribotas garantijas finansų tarpininkams – naujai išleistų paskolų, skirtų įmonių investicijoms į energijos vartojimo efektyvumą, portfeliui, kurio kiekvienos paskolos garantuojama 80 proc., o viso paskolų portfelio gali būti garantuojama ne daugiau kaip 25 proc. Garantija išduodama nemokamai (t. y. finansų tarpininkai nemoka garantijos mokesčio).

Galutiniai naudos gavėjai yra fiziniai asmenys (nevykdantys ekonominės veiklos) ir MVĮ.

8 diagrama. Portfelio garantijos priemonės, skirtos investicijoms į energijos vartojimo efektyvumą, iliustracija

9 diagrama. Grafinė apribotos portfelio garantijos iliustracija

Ar teikiama valstybės pagalba?

Vertinimas įstaigos, įgyvendinančios garantijų fondą, (garantijų fondo) lygmeniu

- Garantijų fondą įgyvendinančios įstaigos atlygis. Kadangi nacionalinis skatinamojo finansavimo bankas / plėtros bankas, valdantis garantijų fondą, bus paskirtas (be konkurencinės atrankos) tiesiogiai skiriant sutartį, o jis vykdo ekonominę veiklą, jo atlygio atitikties rinkos sąlygoms preziumuoti negalima. Tokiu atveju valstybė narė turi atlikti lyginamąją analizę ir nustatyti atlygį pagal rinkos praktiką arba pagal BNR ir atitinkamas valstybės pagalbos taisykles. Jeigu tai atliekama, laikoma, kad šiuo lygmeniu valstybės pagalba neteikiama.
- ES fondų išteklių įnašas (kapitalo įmokėjimas) į garantijų fondą. Garantijų fondas įsteigiamas kaip atskiras teisinis subjektas, patikos sąskaita arba atskira finansų grupė ir yra tik priemonė perkelti išteklius į žemesnę grandį. Atitinkamai laikoma, kad jis nėra valstybės pagalbos gavėjas.

Vertinimas finansų tarpininkų (bankų), išduodančių komercines paskolas, lygmeniu

- Apribotos portfelio garantijos teikimas komercines paskolas išduodantiems bankams. Bent 20 proc. rizikos pasilieka bankai ir tai atitinka Pranešimą dėl garantijų. Tačiau, kadangi garantija teikiama nemokamai, ji negali būti laikoma atitinkančia rinkos sąlygas. Todėl iš esmės ji galėtų būti laikoma valstybės pagalba finansų tarpininkams.
- Tačiau, jeigu bankai visiškai perduoda pagalbą galutiniams naudos gavėjams, bankų lygmeniu valstybės pagalbos nebelieka. Kad būtų sukurtas toks visiško perdavimo mechanizmas, banko gautos apribotos portfelio garantijos pagalbos elementas turi būti apskaičiuotas (kaip nacionalinio skatinamojo finansavimo banko / plėtros banko imamo nulinio garantijos mokesčio ir rinkoje vyraujančio mokesčio skirtumas), o galutiniams naudos gavėjams turi būti taikoma atitinkamai (ta pačia banko gautos pagalbos suma) sumažinta skolinimo palūkanų

norma. Jeigu abu elementai neutralizuoja vienas kito poveikį, įrodoma, kad pagalba buvo visiškai perduota galutiniams naudos gavėjams.

- Iš garantijos mokesčio nebuvimo kylantį pagalbos elementą apskaičiuoti sunku, nes šis elementas apima tik dalį pagalbos, kurią bankai gali gauti. Pranešime dėl garantijų nepateikiama konkrečių gairių dėl portfelio garantijų (apribotų ar neapribotų) orientacinių rinkos duomenų, tačiau jame nustatomas bendras principas, t. y. kad garantija turi būti finansuojama savomis lėšomis, o mokestis turėtų atspindėti atitinkamo portfelio riziką.
- Kilus abejonių, kai finansinės priemonės struktūra yra sudėtingesnė, valstybės narės turi pranešti apskaičiavimo metodiką, skirtą atitinkamo tipo garantijoms ir atitinkamo tipo sandoriams.

Vertinimas galutinių naudos gavėjų lygmeniu

- Pagalba perduodama per sumažintas skolinimo palūkanų normas, palyginti su rinkoje vyraujančiomis normomis. Jeigu galutiniai naudos gavėjai yra įmonės ir jeigu pagalbos suma viršija *de minimis* ribą, finansų tarpininkų išduodamos paskolos laikomos valstybės pagalba.

Ar valstybės pagalba yra suderinama?

- Jeigu pagalba yra skaidri ir visiškai perduodama, ji gali būti pripažinta suderinama pagal BBIR 39 straipsnio sąlygas.

4.3. Mikrokreditų priemonė naujiems verslo subjektams

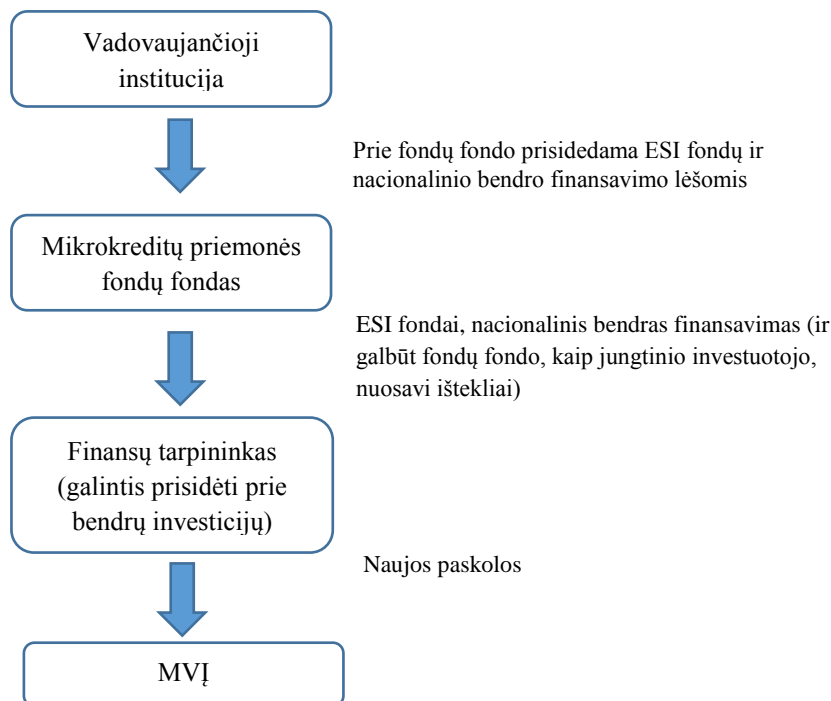
Mikrokreditų priemone stengiamasi pašalinti paskolų trūkumą mikrokreditų ir MVĮ finansavimo rinkoje, skolinant tokioms įmonėms sumažintomis palūkanų normomis. Dauguma galutinių naudos gavėjų yra maži verslo subjektai, kuriems dėl savo riboto veiklos masto ir (arba) kredito istorijos neturėjimo sunku gauti finansavimą. Mikrokreditų priemone ketinama remti būtent jaunimo ir bedarbių pastangas kurti verslo subjektus. Vadovaujančioji institucija teikia finansavimą fondų fondui, o šis atrenka finansų tarpininkus (bankus), kurie toliau atrenka galutinius naudos gavėjus. Fondų fondas ir finansų tarpininkai gali nuspręsti bendrai investuoti į šią mikrokreditų priemonę.

Ar teikiama valstybės pagalba?

Vertinimas fondų fondo lygmeniu

- Fondų fondo valdytojas yra privatus subjektas. Laikoma, kad fondų fondo valdytojo atlygio forma valstybės pagalba neteikiama, jeigu nustatoma, kad valdytojo atlygis atitinka rinkos praktiką (pvz., jeigu jis yra panašus į tą, kurį nustato toje pačioje srityje veikiantys privatūs fondai) arba jis buvo nustatytas pagal BNR ir atspindi panašiais atvejais rinkoje mokamą atlygį.

10 diagrama. MVĮ skirtos mikrokreditų priemonės iliustracija

Vertinimas finansų tarpininko lygmeniu

- Jeigu bankai *pari passu* sąlygomis neprisideda prie bendrų investicijų, bankų palūkanų normos naudojamos kaip rinkos lyginamasis indeksas, pagal kurį kiekybiškai išreiškiama pagalba. Alternatyviu atveju rinkos palūkanų norma nustatoma pagal Orientacinių normų komunikatą. Siekiant apskaičiuoti bendrąją subsidijos ekvivalentą, faktinė palūkanų norma, taikoma už finansavimą ESI fondų lėšomis, turi būti lyginama su bankų praktikoje nusistovėjusia rinkos palūkanų norma arba Orientacinių normų komunikate nurodytais orientaciniais rinkos duomenimis.
- Vis dėlto, net jeigu palūkanų norma neatitinka rinkos sąlygų, laikoma, kad valstybės pagalba finansų tarpininkų lygmeniu neteikiama, jeigu pagalbos elementas visiškai perduodamas galutiniams naudos gavėjams. Siekiant tai užtikrinti, pagalba turi būti išreikšta kiekybiškai (segmentuotai arba nesegmentuotai) ir turėtų būti įrodytas perdavimo mechanizmas (pvz., skolinimo galutiniam naudos gavėjui palūkanų normos turėtų būti sumažinamos ta pačia pagalbos suma, kurią gauna finansų tarpininkas).

Vertinimas galutinių naudos gavėjų lygmeniu

- Jeigu pagalba teikiama finansų tarpininko lygmeniu, laikoma, kad ji teikiama ir galutinio naudos gavėjo lygmeniu.
- Kai pagalba perduodama, pavyzdžiui, per sumažintas palūkanų normas, palyginti su rinkos palūkanų normomis, atitinkama priemonė nelaikoma valstybės pagalba, jeigu galutinis naudos gavėjas nevykdo ekonominės veiklos arba jeigu veikla vykdoma tik vietos mastu, todėl priemonė neturi poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai, arba jeigu pagalba yra *de minimis*. Minėtame pavyzdyje galutiniai naudos gavėjai (bedarbių jaunų asmenų sukurti verslo subjektai) yra įmonės, tačiau mikrokreditai, kurių palūkanų normos yra žemesnės už rinkos

palūkanų normas, laikomi *de minimis* pagalba (arba bendrojo subsidijos ekvivalento suma, arba visas mikrokreditas atitinka *de minimis* apsaugos ribas) ir todėl tokia parama nėra laikoma valstybės pagalba.

Santrumpų lentelė

KDR	Komisijos deleguotasis reglamentas
COSME	Mažųjų ir vidutinių įmonių konkurencingumas
BNR	Bendrujų nuostatų reglamentas
EŽŪFKP	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai
ERPB	Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas
ESIF	Europos strateginių investicijų fondas
EIB grupė	Europos investicijų banko grupė
EIF	Europos investicijų fondas
ERPF	Europos regioninės plėtros fondas
ESI fondai	Europos struktūriniai ir investicijų fondai
ES	Europos Sąjunga
VN	Valstybės narės

EURATOMAS	Europos atominės energijos bendrija
FI	Finansinės priemonės
FLP	Šeimos komanditinė ūkinė bendrija
FOF	Fondų fondas
FR	Finansinis reglamentas
BBIR	Bendrasis bendrosios išimties reglamentas
GGE	Bendrasis subsidijos ekvivalentas
GN	Pranešimas dėl garantijų
TFĮ	Tarptautinė finansų įstaiga
MEO	Rinkos ekonomikos sąlygomis veikiantis ekonominės veiklos vykdytojas
NOA	Pranešimas dėl valstybės pagalbos sąvokos
NPB	Nacionalinis skatinamojo finansavimo bankas / plėtros bankas
NPV	Grynoji dabartinė vertė
RFG	Rizikos finansų gairės

RRC	Orientacinių normų komunikatas
MVĮ	Mažosios ir vidutinės įmonės
SWD	Komisijos tarnybų darbinis dokumentas
SESV	Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo
VC	Rizikos kapitalas

Teisės aktų lentelė

su puslapių nuorodomis

Visas teisės akto pavadinimas	Puslapis
2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006	p. 4
Konsoliduota Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo redakcija (OL C 326, 2012 10 26)	p. 5
Komisijos pranešimas dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos (OL C 262, 2016 7 19)	p. 5
2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, ir panaikinant Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1698/2005 (OL L 347, 2013 12 20)	p. 6, 7
2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30)	p. 6, 7
2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1301/2013 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir dėl konkrečių su investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslu susijusių nuostatų, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 (OL L 347, 2013 12 20)	p. 7
2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 508/2014 dėl Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo ir kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2328/2003, (EB) Nr. 861/2006, (EB) Nr. 1198/2006 bei (EB) Nr. 791/2007 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1255/2011 (OL L 149, 2014 5 20)	p. 6, 7
2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo sukuriama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1982/2006/EB (Tekstas svarbus EEE, OL L 347, 2013 12 20)	p. 8

2014 m. balandžio 3 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo nustatomas 2014–2020 m., siekiant investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslo ir Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo, Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui ir Sanglaudos fondui skirtų visų lėšų metinis paskirstymas valstybėms narėms, specialaus asignavimo Jaunimo užimtumo iniciatyvai lėšų metinis paskirstymas valstybėms narėms ir reikalavimus atitinkančių regionų sąrašas, taip pat suma, iš kiekvienos valstybės narės Sanglaudos fondo ir struktūrinių fondų asignavimų perkeltina Europos infrastruktūros tinklų priemonei ir pagalbai labiausiai skurstantiems asmenims [pranešta dokumentu Nr. C(2014) 2082] (OL L 104, 2014 4 8)	p. 9
2015 m. birželio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/1017 dėl Europos strateginių investicijų fondo, Europos investavimo konsultacijų centro ir Europos investicinių projektų portalo, kuriuo iš dalies keičiamos reglamentų (ES) Nr. 1291/2013 ir (ES) Nr. 1316/2013 nuostatos dėl Europos strateginių investicijų fondo (OL L 169, 2015 7 1)	p. 10
2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1287/2013, kuriuo sukuriama 2014–2020 m. įmonių konkurencingumo ir mažųjų bei vidutinių įmonių programa (COSME) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1639/2006/EB (Tekstas svarbus EEE, OL L 347, 2013 12 20)	p. 11
2014 m. birželio 27 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 717/2014 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> pagalbai žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje (OL L 190, 2014 6 28)	p. 15
Garantijomis suteikiama valstybės pagalba (OL C 155, 2008 6 20) su pakeitimais, padarytais Komisijos pranešimo dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo garantijomis suteikiamai valstybės pagalbai klaidų ištaisymu (OL C 244, 2008 9 25)	p. 14
2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> pagalbai žemės ūkio sektoriuje (Tekstas svarbus EEE, OL L 352, 2013 12 24)	p. 14
2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1408/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> pagalbai žemės ūkio sektoriuje (OL L 352, 2013 12 24)	p. 15
2007 m. liepos 24 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 875/2007 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> valstybės pagalbai žuvininkystės sektoriuje ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1860/2004 (OL L 193, 2007 7 25)	p. 15
2014 m. birželio 25 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 702/2014, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų kategorijų pagalba žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnius (OL L 193, 2014 7 1)	p. 16
2014 m. gruodžio 16 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1388/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba įmonėms, kurios verčiasi žvejybos ir akvakultūros produktų gamyba, perdirbimu ir prekyba, skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnius (OL L 369, 2014 12 24)	p. 16
2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108	p. 16

straipsnius (Tekstas svarbus EEE, OL L 187, 2014 6 26)	
2014 m. rugsėjo 11 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 964/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 nuostatų taikymo finansinių priemonių standartinėms sąlygoms taisyklės (OL L 271, 2014 9 12)	p. 16
2014 m. kovo 3 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 480/2014, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos (OL L 138, 2014 5 13)	p. 20
2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (Tekstas svarbus EEE, OL L 94, 2014 3 28)	p. 20
2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB (Tekstas svarbus EEE, OL L 94, 2014 3 28)	p. 20
Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos rizikos finansų investicijoms skatinti gairių (OL C 19, 2014 1 22)	p. 12, 23
Komisijos komunikatas dėl orientacinių ir diskonto normų nustatymo metodo pakeitimo (OL C 14, 2008 1 19).	p. 14, 24